Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 210 (5201).
15 СЕНТЯБРЬ 1983 й.
ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

тонгги газеталарда

● Москвадаги Ленин комсомоли номли автомобиль заводи — мамлакатнинг етакчи корхоналаридан биридир. Бу ерда автомобилсозлик соҳасидаги илғор ютуқлар асосида кичик литражли ватан автомобилларининг янги моделини ва унинг модификацияларини ишлаб чиқарувчи корхонани ташкил этишга қарор қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Тихонов 13 сентябрь куни автозавод коллективи билан учрашди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин иштирок этди.

Ўртоқ Н. А. Тихонов корхонада ишлаб чиқариш технологияси билан танишди, бир қанча цехларда бўлди, ишчилар, инженерлар билан қилган суҳбатларида уларнинг меҳнати, турмуши ва дам олиши қандай ташкил этилганлиги билан қизиқди. Учрашув ҳақидаги батафсил ҳисобот тонгги газеталарда эълон қилинган.

● 14 сентябрь куни Москвада СССР Ташқи ишлар министрлиги билан СССР Мудофаа министрлиги Европада ядро қуролларини чеклаш проблемаларига бағишлаб совет ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказди.

ЯНГИЛИК! ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

«ТАТРА» ХИЗМАТИНГИЗДА

БУГУН

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли 2-трамвай депосида Чехословакия Социалистик Республикасидан келтирилган «Татра» типидаги трамвай вагонларини линияга чиқариш олдидан созланяпти.

Чехословакиялик дўстларимиз тошкентлик трамвайчилар ихтиёрига ўнта трамвай вагони юборишган. Бу вагонларнинг бизнинг иқлим шароитимизга мос томонларидан бири, уларнинг томида автобусларники сингари очиладиган люклари борлигидадир. Демак, салон ёзнинг иссиқ кунларида қизиб кетмайди. Пассажирлар 35 та қулай ўриндиқлардан жой олишади. Вагонга яна 80 йўловчи бемалол сиғади.

Янги «Татра»ларни депонинг энг малакали ҳайдовчилари бошқаришади. Ҳайдовчи-инструктор Алексей Нискороженний, 1-класс ҳайдовчилар Ҳаким Содиқхўжаев ва Мўминжон Абдуқодиров Москвада стажировкада бўлиб, «Татра» вагонларини бошқаришни ўрганиб қайтдилар.

Яқин кунларда чиройли «Татра»лар хизматингизда бўлади.

М. МУРОДОВ.

СУРАТДА: «Т—3» типидаги трамвай вагонининг ички ва сиртдан кўриниши; депо бош инженери В. Г. Марков 1-класс ҳайдовчи М. Абдуқодировга янги вагонни бошқариш юзасидан йўл йўриқ беряпти.

Х. Мирзакаримов фотоси.

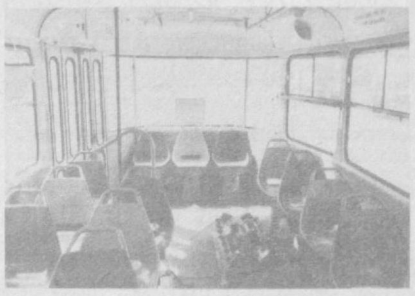

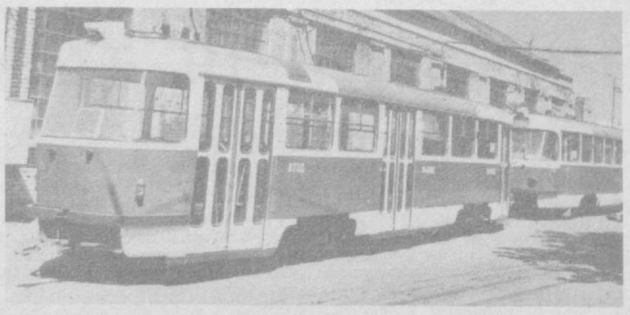

ҚЎШ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

● «Йиллик план—муддатидан илгари!»— тошкентликлар шиори.

● *Ҳар бир иш дақиқаларидан унумли фойдаланиш— муваффақият гарови.*

КОЛЛЕКТИВ ФАХРИ

Республика «Госкомсельхозтехника»сига қарашли Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба ремонт-механика заводи коллективи тракторларнинг двигателларини ремонтдан чиқаради. Шунингдек, гидропресслар ва каноп ўрадиган комбайнлар ишлаб чиқаради. Завод коллективи айниқса, гидропресслари билан фахрланади. Бу маҳсулот ҳозир 20 га яқин чет эл мамлакатга экспорт қилиняпти. Булар орасида Ҳиндистон, Жазоир, Туркия, Бирма, Афғонистон ва Румыния каби мамлакатлар бор. Чет эллик мижозлар Тошкент гидропрессларига юқори баҳо бермоқда. Шу бонсдан йилдан-йилга корхона олаётган буюртмалар ҳам кўпайиб боряпти.

Заводнинг коммунист Александр Адабедский бошлиқ гидропресс цехи ишчилари ғайрат билан меҳнат қилишяпти. Натижада буюмлар тайёрлаш бўйича ойлик топшириқлар мунтазам ошириб адо этиляпти. Йил бошидан бери конвейердан тушириб олинган гидропресслар 2417 тага етди. Бу планда белгиланганидан анча кўпдир.

Социалистик мусобақада слесарлар В. Казачков, Н. Писчасов, токарлар Е. Шмотов, Х. Тавхидов каби илғорлар смена топшириқларини мунтазам 120—130 га етказиб адо этиб, ҳамкасбларига намуна бўлишяпти.

● ТОШКЕНТ МАРКАСИ

ПАХТАКОР ҚИТЪАЛАРГА

Бугунги кунда пахта етиштирадиган Африка, Осиё, Лотин Америкаси қитъаларида шаҳримиз маркаси туширилган сеялкалар муваффақият билан ишлатилмоқда. Бу сеялкалар пойтахтимиздаги «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланади. Машинасозлар ўз маҳсулотларини салкам 20 йилдан бери турли мамлакатларга экспорт қилиб келишмоқда.

Никарагуа қишлоқ хўжалиги кооперативларига биринчи марта сеялкаларнинг катта туркуми етказиб берилди. Афғонистон ва Вьетнам пахтакорларига эса сеялкаларнинг оддий ва кенг эгатлар учун мўлжалланган хиллари аллақачон маъқул келган. Ҳолбуки, бу меҳнат унумдорлигини оширишда қўл келадиган қулай ва мустаҳкам техника саналади. Бу йил Ангола, Кампучия, Сурия, Мозамбик, Греция, Миср республикаларига иккинчи марта машиналар туркуми жўнатилди.

Совет ва чет эл пахтакорлари ўртасида «Узбексельмаш» маркаси билан чиққан бошқа машиналар ҳам кенг шуҳрат қозонган. Пахта тозалаш машиналари, гербицидлар учун мосламалар шулар жумласидандир.

Коллектив ҳамиша олға интилмоқда. Шу кунларда заводда «СХУ—4» маркали универсал сеялкаларни кенг миқёсда ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрилмоқда. Ушбу янги модель олдинги сеялкаларнинг иккала модели фазилатларини ўзида мужассамлантирган бўлиб, ҳамма хил эгатларда бемалол ишлай олади.

Бўзсув ГЭСи республикамиздаги тўнғич энергетика корхонасидир. У мана 56 йилдирки, халқ хўжалиги учун бетиним электр қуввати етказиб беряпти. Сўнгги беш йилликлар мобайнида ГЭСда реконструкция ишлари амалга оширилиб, у замонавий аппаратлар билан жиҳозланди.
СУРАТДА: Бўзсув ГЭСининг бошқарув пульти да.

ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

●

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

«Главташкентстрой»нинг 11-«Висотстрой» трестига қарашли 17-қурилиш бошқармасининг З. Ниғматжонов раҳбарлигидаги комплекслашган бригада бунёдкорлари ахборот ҳисоблаш маркази биноси қурилишини жадал суръатлар билан олиб боряптилар. Замонавий лойиҳа асосида қад кўтараётган олти қаватли бино қурилишида тер тўкаётган бригада аъзолари ярим йиллик планни 115 процент адо этган эдилар. Суръат сусаймаяпти, ойлик квартал планлари ҳам ошириб адо этилмоқда. Монтажчи С. Зомонтоев, электр пайвандчилар Р. Гумеров, Б. Аширев, В. Прохоренко сингари илғор қурувчилар смена топшириқларини 1,5—2 баравар адо этмоқдалар.

СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН

«ПР—6М», «ПР—10М» ва «РКВН» компрессор станциялари бортларига қуйидаги сўзлар ёзилган: «Тошкентдаги «Компрессор» заводида тайёрланган». Бу техника воситалари Иттифоқимиз халқ хўжалигида ва чет элларда кенг миқёсда ишлатиляпти. Биринчиси—бир ўқли, кичик ҳажмли станция минутига 6 кубометр қисилган ҳаво ишлаб чиқаради. Шу энергия билан йўл ва бошқа қурилиш ишларида ишлатиладиган турли хил асбоблар ҳаракатга келтирилади.

Анча кучли бўлган «ПР—10М» компрессор станцияси Лейпцигдаги халқаро ярмаркада олтин медаль, биринчи даражали диплом билан тақдирланган. Бу энергетика станцияларига фақат социалистик мамлакатлар — СССР, Чехословакия, Болгария, Польша, Кубада эмас, балки ўнлаб бошқа чет эл мамлакатларида ҳам талаб катта. Вакуум-насосларни ялпи ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Унинг ёрдамида сочиладиган материаллар, жумладан, унни ортиш ва тушириш мумкин.

Бу барча ротацион ҳаракат қиладиган компрессорлар фахрли беш қиррали белгига эга. Бу машинасозларнинг юксак маҳоратидан далолат беради.

ҚИШЛОҚҚА—ОТАЛИҚ ЁРДАМИ

ШАҲАРЛИК ҲАШАРЧИЛАР

Озиқ-овқат программасини бажаришга ҳисса қўшиш энг муҳим бурч эканлигини тушунган Тошкент шаҳрининг Киров районидаги саноат корхоналари ва муассасаларидаги ишчи-хизматчилардан 850 киши Тошкент районидаги хўжаликларга ҳашарга чиқиб, пичан ўришда ва мева-сабзавотларни йиғиб-териб олишда қишлоқ хўжалик ходимларига ёрдам бермоқдалар.

Ҳашардаги ташкилотлар ўртасида Ўрта Осиё медицина-педиатрия институти студентлари, 5-болалар касалхонаси ва 17-шаҳар касалхонасининг ходимлари ғайрат-шижоат кўрсатиб ишладилар.

Абдураҳмонов номли совхозда пичан ўрими ва мева-сабзавотларни йиғиб олишда 5-болалар касалхонаси ходимларидан Ш. Тоирова, Б. Анварова, Н. Аҳмедова ва бошқалар ўрнак бўлдилар.

Ҳашарчиларга совхоз маъмурияти яхши шароит яратиб берган. Ётоқхона ёнидаги ошхонада ҳар куни 2 маҳал иссиқ овқатлар тайёр, радио-телевизор ишлаб турибди. «Қизил бурчак»да янги газета ва журналлар мавжуд. Шахмат-шашка мусобақаси бўлиб туради.

Совхоз директорининг маданий ишлар бўйича ўринбосари М. Қурбонов, штаб бошлиғи Я. Мирхўжаев ўртоқлар ҳар кунги ишнинг якуни, ташкилотлар қандай ўринда бораётгани, келгусидаги вазифалар ҳақида суҳбатлар олиб бормоқдалар.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
жамоатчи мухбир.

ҲАЙДОВЧИЛАР ҲИММАТИ

Тошкент шаҳар пассажир автомобиль транспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасига қарашли экспериментал автомобиль ишлаб чиқариш корхонаси коллективи ҳар йили пахта йиғим-теримида оталиқдаги хўжаликларга катта ёрдам кўрсатиб келади. Бу йил ҳам таксопаркнинг қалби олов ҳайдовчиларидан иборат катта бир группа Жиззах областининг Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхозига жўнаб кетдилар.

— Ҳайдовчиларимиздан иборат 35 киши, — дейди корхона директори Хожиакбар Иброҳимов,— бу йил совхознинг 2000 тонна пахтасини териб беришга аҳд қилдилар. Пахта йиғим-теримига ҳайдовчиларимиз пухта тараддуд кўрдилар. Улар мавжуд 25 та «зангори кема»ни мавсумга анча илгари тахт қилиб қўйдилар. Совхозга битта автобус, битта устахонали машина, сув ташийдиган иккита прицеп ва бошқа техника воситаларини юбордик.

Пахтакор ҳайдовчилар бригадасига Н. Левченко бошчилик қиляпти. Бригада ўзининг электрчиларига, пайвандчиларига, ремонтчиларига эга.

Айни дамларда тошкентлик ҳашарчилар совхоз техникасини мавсумга шайлашда кўмаклашмоқда. Дефолиация ишлари тугаллангач, улар енг шимариб «оқ олтин» хирмонини уюшга киришадилар.

ТАЖРИБА ҚЎЛ КЕЛЯПТИ

Шаҳримизнинг Мебель кўчасида Ўрта Осиё темир йўли ахборотни автоматик усулда қайта ишлаш маркази биноси қад кўтармоқда. Бу ўн уч қаватли замонавий бинонинг лойиҳасини «Ташгипрогор» институтининг 1-устахонаси меъморлари яратишган. Лойиҳани амалга ошириш учун объектда «Главташкентстрой»нинг 11-«Висотстрой» трестига қарашли 69-қурилиш бошқармасининг Н. Файзуллаев бошлиқ комплекслашган бригада коллективи астойдил меҳнат қилмоқда.

Бу коллективнинг биографиясида «Москва» меҳмонхонаси, радио-телевизион минора ва бошқа бир қатор ноёб иншоотлар бор. Бундай биноларни бунёд этишда бой тажриба тўплаган коллектив объектда 300 минг сўмликдан зиёд қурилиш-монтаж ишларини бажариб қўйди. Мусобақада коллективнинг ҳар бир аъзоси, шу жумладан электр пайвандчи В. Маҳмудов ва монтажчилар В. Курочкин, В. Рублевский, А. Якунинлар пешқадамлик қилишиб, смена топшириқларини зиёди билан адо этишяпти.

Илғор бригада бундай ютуқларга коллективда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, вақтдан, илғор иш усулларидан омилкорлик билан фойдаланиш эвазига эришмоқда.

М. ЙЎЛДОШЕВ,

САНЪАТНИНГ СЕҲРЛИ ОЛАМИ

Пойтахт театрларининг янги саҳна асарлари

Ўзбекистон пойтахтининг санъат даргоҳлари, театр ва концерт заллари томошабинлар билан гавжум.

Тошкентнинг театр коллективлари, таниқли санъаткорлар пойтахт аҳолиси ва меҳмонларига 2000 йиллик байрамга атаб тайёрланган янги саҳна асарлари, ранг-баранг концерт программаларини намойиш этишмоқда.

Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрида ёзувчи Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» романи асосида тайёрланган янги спектаклнинг премьераси бўлиб ўтди. Асарни театрнинг бош режиссёри Баҳодир Йўлдошев саҳналаштирган. Спектаклдаги Бобур ролини Ўзбекистон ССР халқ артисти Ёқуб Аҳмедов, истеъдодли актёрлар Ёдгор Саъдиев ва Р. Авазовлар ижро этишмоқда.

Илгари хабар берганимиздек М. Горький номидаги Тошкент Давлат академик рус драма театри СССР Давлат мукофоти лауреати, шоир Лев Ошаниннинг «Тошкент афсонаси» достонини саҳналаштирди. Бу янги саҳна асари ва «Ёш гвардия» театри Фарида Усмонова пьесаси асосида саҳнага қўйган «Синов» спектакли тошкентликларнинг 1966 йилги зилзила оқибатларини бартараф этишдаги жасорати ҳақида ҳикоя қилади. Бу асарларда совет кишиларининг интернационал дўстлиги тошкентликлар бошига тушган оғир кунларда нечоғлик синовдан ўтганлиги ёрқин ҳаётий саҳналарда тасвирлаб берилган.

Республика ёш томошабинлар театри эса ёзувчи Раҳмат Файзийнинг «Ҳазрати инсон» романи асосида яратилган «Ўз уйингдасан» спектаклини томошабинларга туҳфа этди. Тошкентликларнинг Улуғ Ватан уруши йилларидаги жасорати, эвакуация қилинган болаларга кўрсатган меҳрибончиликларини тасвирловчи бу асарнинг саҳна вариантини драматург Машраб Бобоев ёзган.

Муқимий номли мусикали театр коллективи ёзувчи Сарвар Азимовнинг «Юлдузлар жамоли» пьесаси, ёзувчи Ҳамид Ғуломнинг «Тошкентликлар» романи асосида янги спектакллар тайёрлади. Бу асарларда совет кишисининг маънавий қиёфаси, унинг ҳар қандай оғир шароитларда ҳам олижаноб инсоний фазилатларини намоён эта олиш хусусиятлари ранг-баранг характерлар орқали акс эттирилган.

Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик катта театри коллективи композитор Улуғбек Мусаевнинг «Тўмарис» балети устидаги ишларни ҳам ниҳоясига етказмоқда.

* * *

СУРАТЛАРДА: Ҳамза номли театрнинг «Юлдузли тунлар», Охунбобоев номли республика ёш томошабинлар театрининг «Ўз уйингдасан» спектаклларидан саҳналар.

Р. Нуриддинов (ЎзТАГ) ва К. Ромеев фотолари.

Аддис-Абебада В. И. Ленинга ҳайкал қўйилди

АДДИС-АБЕБА, **14 сентябрь. (ТАСС мухбири).** Эфиопия пойтахтининг марказида, жаҳон пролетариати йўлбошчиси номи берилган майдонда В. И. Ленинга Африка қитъасида биринчи ҳайкал ўрнатилди. В. И. Ленинга ҳайкал — ўз революциясининг 9 йиллигини нишонлаётган социалистик Эфиопия меҳнаткашларига совет халқининг туҳфасидир.

Шу воқеа шарафига ўтказилган тантанали маросимда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги КПСС делегацияси қатнашди.

Монументни Муваққат Ҳарбий маъмурий кенгаш ва Эфиопия Меҳнаткашлар партиясини ташкил этиш комиссиясининг Раиси Менгисту Хайле Мариам очди. Эфиопия давлатининг бошлиғи ва Совет делегациясининг раҳбари Эфиопия Меҳнаткашлар партиясини ташкил этиш комиссияси ва КПСС номидан В. И. Ленин ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйдилар.

Аддис-Абеба шаҳри бошлиғи Зауди Текло тантанали маросимда сўзга чиқиб, Ленин таълимоти чинакам озодлик, мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашаётган миллион-миллион кишиларга ҳаракат учун қўлланма бўлиб хизмат қилади, деди.

В. И. Ленинга Африка қитъасида биринчи ҳайкал ўрнатилганлиги, деб таъкидлади у, Эфиопия халқлар оммасининг социализм қурилиши ишига садоқатидан далолат беради, Совет Иттифоқи билан Социалистик Эфиопия қардош халқлари ўртасидаги, КПСС билан Эфиопия Меҳнаткашлар партиясини ташкил этиш комиссияси ўртасидаги мустаҳкам дўстликнинг ёрқин далилидир.

Шундан кейин майдонда Владимир Ильичнинг овози янграavailable. Унинг «Совет ҳокимияти нима?» деган мавзуда ёзиб олинган нутқини митингнинг минг-минглаб иштирокчилари зўр эътибор билан тингладилар.

А. КРИЛОВИЧ,
Ю. ПИЧУГИН.

МУЗЕЙ ЗАЛЛАРИДА

ЯНГИ ЭКСПОНАТЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейининг республика тасвирий ва амалий санъат бўлимлари янги экспонатлар билан бойимоқда.

Куни кеча ҳайкалтарошлар Н. Феодоридиснинг керамикада акс этган «Она ва бола», «Ғазал», «Дугоналар», Т. Тожихўжаевнинг «Тандир кимга?», Жишиашвилининг «Жамила», шунингдек қашқадарёлик кулоллар Анбар Сатторова, Файзулла Абдуллаев, Турдиали Рустамов, Аҳад Музаффаров ва бошқалар асарлари музей залларидан муносиб ўрин олди.

М. АҲМЕДОВ.

СЎНГГИ СОАТДА

ДЎСТЛАР ШАРАФИГА «ДЎСТЛИК» СЮИТАСИ

14 сентябрда Софиядан Тошкентга Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати — Тўқимачилар маданият саройи ўзбек халқ рақс ансамблининг катта группаси қайтиб келди.

— Биз Болгария Халқ Республикаси меҳнаткашларининг ҳаётида ажойиб воқеа —социалистик революция — Озодлик кунининг 39 йиллиги шарафига Хасково округида концертлар бердик, — дейди ансамблнинг бадиий раҳбари, Ўзбекистон ССР халқ артисти Маргарита Оқилова. «Дўстлик» рақс сюитасининг программасига СССР халқлари рақслари киритилган эди. Хасково область касаба союзлари дўстлик байрамида қизғин қатнашган ҳар биримизни Фахрий ёрлиқлар билан тақдирлади.

БУТУНИТТИФОҚ ТУРНИРИГА ТАЙЁРГАРЛИК

БУГУН

Тошкент шаҳар Советн ижроия комитетида «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг соврини учун ўтказиладиган Бутуниттифоқ «Тошкент уфқлари» аёллар шашка турнирини ўтказиш ташкилий комитетининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда турнирга тайёргарлик масаласи муҳокама қилинди. Турнир 12 октябрдан 30 октябрга қадар Республика шахмат-шашка клубида ўтказилади. Унда жаҳон ва мамлакат чемпионлари, шунингдек, Ўзбекистоннинг энг кучли шашкачилари иштирок этишади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ ЎТМОҚДА

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА КОММУНИСТЛАР НАЗОРАТИНИНГ ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

...Идеология иши тобора самарали бўлиб бораётган, омма партиянинг сиёсатини яхшироқ тушуниб, уни халқнинг туб манфаатларига мос келадиган ўз сиёсати деб қабул этаётган жойда олға томон қилаётган ҳаракатимиз суръатлари нақадар кучайиб бораётганини ҳозирнинг ўзидаёқ яхши ҳис этяпмиз.

Ю. В. АНДРОПОВ

Шаҳар партия ташкилотларида навбатдаги ҳисобот-сайлов кампанияси ўтказилмоқда. Коммунистлар ҳисобот даврида қилинган ишларни синчиклаб, холисона таҳлил қилмоқдалар, келгусидаги вазифаларини белгилаб олмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь [1982 йил] ва июнь [1983 йил] Пленумларида яна бир таъкидлаб ўтилганидек, маъмурият фаолиятини ва аппарат ишини назорат қилиш ҳуқуқидан партия ташкилотлари янада тўлароқ фойдаланиши иқтисодий ва социал қурилишнинг барча асосий соҳаларига партиявий таъсирни кучайтиришнинг муҳим омилларидан бири ҳисобланади. Бу ишларни янада такомиллаштиришда КПСС Марказий Комитетининг Воронеж шаҳар саноат корхоналари бошланғич партия ташкилотларининг маъмурият фаолиятини назорат қилишни амалга ошириш бўйича ишлари тўғрисидаги ҳамда бошланғич партия ташкилотларининг маъмурият фаолиятини ва аппарат ишини назорат қилишни амалга ошириш бўйича комиссиялари тўғрисидаги қарорлари катта роль ўйнамоқда.

Ҳозирги вақтда шаҳар партия ташкилотида 2,5 мингга яқин комиссия ишлаб турибди. Унинг составига 8 мингдан зиёд коммунист сайланган. Составида 15 дан ортиқ коммунист бўлган деярли барча бошланғич ташкилотларида, кўпгина йирик цех партия ташкилотларида комиссиялар тузилган. Шуниси муҳимки, улар ишларнинг янада актуал йўналишларини ўз назоратлари остига олганлар. 95 комиссия халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни, 81 комиссия Озиқ-овқат программаси бажарилишини, 56 комиссия капитал маблағлар самарадорлигини ошириш устидан назорат ўрнатганлар.

Бироқ, ҳамма жойда ҳам иш ана шундай ташкил этилган, деб бўлмайди. Баъзи комиссиялар ишида ҳали жанговарлик, конкретлик етишмаяпти. Улар социал ва иқтисодий ривожлантиришнинг амалий масалаларини ҳал этишга, раҳбар кадрлар ва оддий ходимларни ўз коллективларидаги ишнинг аҳволи учун юксак масъулиятни ҳис этиш, умумдавлат манфаатларига риоя қилиш руҳида тарбиялашга самарали таъсир кўрсатишлари лозим. Бу камчиликлар ҳозир бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ўз етарлича баҳосини олиши керак.

Газетамизнинг бугунги саҳифасидаги материаллар шаҳар партия ташкилотларининг комиссияларнинг навбатдаги ҳисоботига қандай тайёргарлик кўргани, назорат қилиш бўйича комиссиялар қандай иш тажрибалари тўплагани ҳақида ҳикоя қилади.

ЯГОНА НАРЯД АСОСИДА

Коммунист Евгения Супрунова бошлиқ тикувчилар бригадаси бадиий буюмлар фабрикасининг пешқадам коллективларидан бири ҳисобланади. Ушбу коллектив қувончли ютуқларни қўлга киритмоқда. Бунда маъмурият фаолияти устидан назорати комиссияси фаолиятининг роли каттадир. Ойлик планлар баъзан 113 процентга етказиб адо этилаяпти.

Бригада етакчиси Евгения Супрунова ишда бошқаларга яхши намуна кўрсатаяпти. У «Ўз касбининг устаси» унвонига сазовор бўлган. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда у бу йил полиграфия техникумини битирди.

СУРАТДА: Е. Супрунова [ўнгда] бошлиқ бригада аъзолари.

Б. Рязанцев фотоси.

НАЗОРАТНИНГ ТАЪСИРИ

Л. КЛЕСТОВ,
2-автокомбинат партия комитетининг секретари.

Биз маъмурият фаолиятини партиявий назорат этишнинг амалга оширилишини ишлаб чиқаришга партиявий раҳбарликнинг, коллективда ташкилий ва тарбиявий ишлар кучайтирилишининг муҳим таркибий қисми деб биламиз.

Биз бу масалада маъмурият фаолиятини назорат этувчи комиссиялар ишига асосий эътиборни қаратяпмиз. Коммунистлар А. Латипов, В. Соловьёв, С. Орлов бошчилигидаги комиссиялар ишлаб чиқаришнинг энг муҳим участкаларини назорат этяпти. Коллектив олдида турган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши уларга кўп жиҳатдан боғлиқ.

Партия комитети текширишларнинг натижаларини мунтазам кўриб боради. Коммунистлар, маъмурият, барча меҳнатчиларнинг куч-ғайратларини комиссия томонидан аниқланган нуқсонларни бартараф этишга, унинг таклиф ва тавсиялари бажарилишига йўналтиради.

Чунончи, иш вақтидан фойдаланилишини назорат этиш комиссиясининг таклиф ва тавсиялари амалга оширилиши 1983 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан иш вақтининг умумий йўқолишини 5,4 процент, прогуллар бўйича йўқотишларни салкам икки баробар қисқартириш имконини берди.

Комиссия таклифи билан 1983 йилнинг 1 июлидан бошлаб автокомбинатда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан меҳнат, ишлаб чиқариш ва линия интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтини қисқартириш бўйича жамоат кўриги ўтказиляпти.

Комиссияларнинг актив иштирокида машина паркидан фойдаланилиши юқори коэффициентда бўлиши таъминланяпти. Биринчи ярим йиллик якунлари бўйича бу кўрсаткич 0,896 бўлди. Рўйхатдаги ҳар бир автомобиль ҳисобига фойда кўриш ўсяпти.

Партия комитети ҳисобот ва сайловларга тайёргарлик жараёнида комиссияларда ишлаётган активлар билан ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларнинг аҳволини таҳлил этяпти.

ТАЪМИНОТГА ЭЪТИБОР БЕРАМИЗ

В. ФЕЛЬДМАН,
«Средазэлектороаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси бошланғич партия ташкилотининг таъминот плани бажарилиши бўйича маъмурият фаолиятини назорат қилиш комиссиясининг раиси.

Бирлашмамиз маҳсулотларига мамлакатимизда ҳам, чет элларда ҳам қизиқиш катта. Йил сайин маҳсулотларимиз жўнатилаётган жойларнинг географияси кенгайиб боряпти. Бирлашмада 1980 йил ноябрь ойида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов партия йиғилиши қарорининг асосий моддаларидан бирида ана шу муҳим кўрсаткич бўйича планнинг бажарилиши қайд этилгани бежиз эмас. Бу планни бажариш устидан назорат ўрнатиш таъминот планининг бажарилиши бўйича маъмурият фаолиятини назорат қилиш комиссияси зиммасига юклатилган эди.

Ҳозир буюртмалар бўйича иш бирлашманинг бош заводида марказлаштирилган.

1982—1983 йиллар мобайнида бирлашма партия комитети таъминот планлари бажарилишини 3 марта муҳокама қилди. Хўжалик шартномалари бўйича буюртмаларни муваффақиятли бажариш юзасидан комиссиялар таклифи билан янги ишлаб чиқариш графиклари тузилди. Уларда ҳамма жараёнлар кўзда тутилган. Масалан, лойиҳа-техника ҳужжатларни ишлаб чиқиш, металл-конструкцияларни тайёрлаш, йиғиш ва монтаж, ўраш, тайёр маҳсулотларни жўнатиш жараёнлари ўз аксини топган. Бу янгиликни жорий этиш туфайли вагонларнинг бўш туриб қолиши кескин камайди, ҳар бир иш жойида меҳнатни ташкил этиш яхшиланди.

Ҳозир мусобақа якунларини кўриб чиқишда белгиланган муддатларда таъминот бўйича шартнома мажбуриятларининг бажарилиши энг муҳим кўрсаткич ҳисобланади.

Кейинги икки йил мобайнида бирлашма таъминот планини муваффақиятли бажармоқда. Янги газ қувури, Смоленск АЭСининг 1-энергия блоки ва бошқа масъул буюртмалар муддатидан илгари бажарилди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида биз ишлаб чиқариш ва тайёр маҳсулотлар билан боғлиқ йирик цехларда номенкулатура бўйича планнинг бажарилиши устидан назорат ўрнатиш комиссияси тузиш, комиссиямизнинг аъзолари сонини 5 тага етказиш бўйича таклиф киритишга аҳд қилдик. Ўйлаймизки, бу тадбирлар таъминот плани бажарилиши устидан назорат таъсирчанлигини янада ошириш имконини беради.

ИЛМИЙ ИЗЛАНИШЛАР САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

М. ОТАБОЕВ,
«СредазНИИгаз» институти бошланғич партия ташкилотининг илмий-тадқиқот ишлари самарадорлигини ошириш бўйича маъмурият фаолиятини назорат қилиш комиссиясининг раиси.

Биз ўз ишимизни партия бюроси тасдиқлаган квартал плани асосида олиб боряпмиз. Текширишларга етакчи мутахассислар, халқ контроли группаси аъзолари — коммунистларни, жамоат активларини кўпроқ жалб этишга ҳаракат қиляпмиз. Бундан ташқари текширилаётган масалага дахлдор бўлган айрим ходимлар билан шахсий суҳбатлар ўтказиляпти. Комиссия хулосалари партия бюросига айтиляпти. Институт маъмурияти ва текширилаётган бўлимларнинг раҳбарлари ҳам бундан хабардор қилиняпти.

1983 йилнинг бошларида партия бюроси топшириғига кўра комиссия электр-химия технологияси лабораториясининг илмий-ишлаб чиқариш фаолиятини текширди. Бу текширишларда комиссия аъзоларидан ташқари институтнинг бир неча етакчи мутахассислари қатнашдилар. Текшириш жараёнида бухгалтерия, план, ишлаб чиқариш бўлими, таъминот, кадрлар бўлимларининг материаллари, ўтган йилги илмий-тадқиқот ишлари бўйича ҳисоботлар ўрганилди.

Партия бюроси мажлисларида мунтазам ҳисобот бериб туриш комиссиялар фаолиятининг муваффақиятли боришига кўп жиҳатдан таъсир кўрсатади. Унда умуман комиссия, шунингдек унинг ҳар бир активистига муносиб баҳо берилади.

Бироқ, ҳали ҳамма текширишларимиз ҳам самарали бўлмаётгани афсусланарлидир. Баъзан ишларнинг аҳволи етарлича ва ҳар томонлама чуқур ўрганилмаётир. Айрим ҳолларда эса аниқланган барча камчиликларга барҳам берилганми ёки йўқлигини охиригача текшира олмаяпмиз. Комиссиямизнинг институтнинг жамоатчилик назорати органлари билан ҳамкорликда иш олиб боришига ҳали тўла эришолмаяпмиз. Навбатдаги ҳисобот-сайлов йиғилишида комиссиянинг ҳисоботи кўриб чиқилиши шак-шубҳасиз унинг фаолиятини янада яхшилашга, назоратнинг таъсирчанлигини оширишга кўмаклашади.

РЕЗЕРВЛАРНИ ИШГА СОЛАМИЗ

Н. ГОРСКОВ,
6-қурилиш трести бошланғич партия ташкилотининг объектларни ўз вақтида қуриш ва фойдаланишга топширишни назорат қилиш комиссиясининг раиси.

Комиссиямиз 1980 йилда трест ҳисобот-сайлов партия йиғилишида тузилган эди. Унинг составида беш коммунист бор. Биз ўз ишимизни трест партия комитети топшириқлари асосида ташкил этдик. Квартал планига эгамиз.

Масалан, ТошМИ объектлари қурилишини текширдик. Унинг механизмлар, қурилиш материаллари билан қанчалик таъминланганлиги ва бошқа масалалар билан танишдик. Материалларни сақлашдаги кўпгина нуқсонлар аниқланди. Меҳнат интизоми ҳам паст. Хуллас, партиявий назорат бўшашган.

Комиссия таклифига кўра объектда вақтинчалик партия группаси тузилди. Уч сменали иш ташкил этилди, қурилиш материаллари таъминоти яхшиланди. Механизмлар самарадорлигини ошириш устидан қаттиқ назорат ўрнатилди.

Ўз ишимизга якун ясар эканмиз, шуни тан олиш керакки, ҳали комиссиямиз ўтказган текширишларнинг ҳаммаси ҳам таъсирчан бўляпти, дея олмаймиз. Объектларни ўз вақтида ишга тушириш бўйича камчиликларга биз тўла барҳам бера олмадик. Натижада ТошПИ нефть ва газ факультети объектида шу йилнинг етти ойлик қурилиш-монтаж ишлари плани борйўғи 47 процент бажарилди. Бошқа бир қатор объектларда ҳам қурилиш графикдан орқада қоляпти. КПСС Марказий Комитетининг турар жой ва социал-маиший объектлар қуриш планларининг бажарилишини таъминлаш тадбирлари тўғрисидаги қарори асосида олдимизда ҳали кўпгина вазифалар турибди.

СЎЗ ВА ИШ БИРЛИГИ

Р. ЛЕВИНА,
10-поликлиника бошланғич партия ташкилотининг аҳолига медицина хизмати кўрсатиш сифатини яхшилаш бўйича маъмурият фаолиятини назорат қилиш комиссиясининг раиси.

Поликлиника бошланғич партия ташкилотининг навбатдаги ҳисобот-сайлов йиғилиши арафасида комиссиямиз қилинган ишларга якун ясамоқда. Унинг самарасини таҳлил этяпти.

Акмал Икромов районидаги корхоналарида ташкил этилган бир қатор соғлиқни сақлаш пунктлари ишини текширдик. Поликлиникаларнинг дори-дармонлар ва ускуналар билан қай даражада таъминланганлигини, ва профилактик кўриклар ўтказилишини текширдик. Бу текширишларга жамоат активлари, мутахассислар жалб этилди. Унинг натижалари ҳақида партия бюроси ва поликлиника маъмуриятига ахборот берилди.

Биз ёш врачлар билан ишлашга катта эътибор беришга интиляпмиз. Масалан, шу йилнинг февраль ойида комиссия ёш врач Кунцеванинг участкада қандай иш олиб бораётганини текширди. Уч ойдан кейин яна худди шундай текшириш ўтказилди. Врач Кунцеванинг ишида аниқлик, оперативлик ошгани, профилактик кўрикларни ўтказиш методикаси яхшилангани қайд этилди.

Шу билан бирга поликлиника маъмурияти, коллективининг ишларини янада такомиллаштиришнинг резервлари бор. Беморларга тез ва аниқ хизмат кўрсатиш борасида ҳали барча тадбирлар кўриляпти, деб бўлмайди.

Поликлиника коммунистлари навбатдаги ҳисобот-сайлов йиғилишида комиссиямиз ишига принципиал ва холисона баҳо берадилар. Улар билдирган таклиф ва мулоҳазалар комиссия ишини янада яхшилашга ёрдам беради.

Комиссиялар раисларининг саволларига жавоб берамиз

Маъмурият фаолиятини ва аппарат ишини назорат қилувчи комиссияни қандай йўналишларда тузиш керак? У неча кишидан ва қандай кишилардан иборат бўлиши лозим?

Бошланғич партия ташкилотлари мазкур корхона, муассаса ёки ташкилот, министрлик, идора ҳал этадиган вазифаларнинг характери ва муҳимлиги, конкрет шароитдан келиб чиқиб, ишнинг қайси участкаларида комиссия бўлиши лозимлигини мустақил белгилайди.

Тошкент партия ташкилотларида аксарият ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш, тежамкорлик режимига риоя қилиш, транспортдан самарали фойдаланишни таъминлаш, кенг истеъмол буюмларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш каби йўналишлар бўйича маъмурият фаолиятини назорат этиш бўйича комиссиялар ташкил этилади.

Ривожланган социализмнинг ҳар бир босқичида партия томонидан хўжалик ва маданий қурилишнинг янги, энг долзарб вазифалари олдинга сурилишига қараб, партия ташкилотларида мазкур йўналишлар бўйича назорат комиссиялари тузилади. Жумладан, ўтган йили озиқ-овқат программасини назорат қилиш, бу йил меҳнат, план интизомини мустаҳкамлаш бўйича комиссиялар тузилди.

Бу йилги ҳисобот-сайлов йиғилишларида маъмуриятнинг меҳнат унумдорлигини ошириш, янги техника ва технологияни жорий этиш, белгиланган буюмларни етказиб бериш ва номенклатура бўйича буюмлар ишлаб чиқариш планларининг бажарилишини назорат қилувчи комиссиялар ташкил этилишига алоҳида эътибор бериш керак.

Комиссия состави миқдори унга топширилаётган иш ҳажми ва характерига қараб белгиланади. Шаҳар партия ташкилотларида комиссиялар 3—5 киши составида белгиланади. Бу қатъиятли ишчилар, мутахассислардан иборат бўлади.

Комиссия ташкил этиладиган участкаларда ишнинг аҳволига жавоб берадиган коммунистларни комиссия составига тавсия этмаслик керак.

Оз сонли бошланғич партия ташкилотларида комиссиялар ташкил этиш мумкинми?

Оз сонли ташкилотларда маъмурият фаолияти ва аппарат ишини назорат қилиш секретари раҳбарлигида партия ташкилотининг барча коммунистлари томонидан амалга оширилади. Комиссия 15 кишидан ортиқ бўлган партия ташкилотларида сайланади.

Партиясиз одам маъмурият фаолиятини назорат қилувчи комиссияга сайланиши мумкинми?

Йўқ, мумкин эмас. Партия ташкилотининг бу комиссияси фақат КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлардан ташкил топади. Комиссиянинг ўзи эса шароитга қараб туриб ўз ишига касаба союз, комсомол ва бошқа партиясиз активни жалб этиши мумкин.

Комиссия иш планида қандай масалалар ифодаланиши керак? У қандай муддатга тузилади?

Яхши ўйлаб тузилган плансиз маъмурият фаолиятини ва унинг ишини назорат қилувчи комиссиянинг ишини тасаввур этиш мумкин эмас. Планларда тадбирлар, уларни ўтказиш муддатлари белгиланади, комиссия составидан шунингдек, текширишга жалб этилган бошқа активистлардан масъул шахслар кўрсатилади.

Планнинг муддатига келганимизда, бу ерда ягона инструкция бўлиши мумкин эмас. Тажрибадан шу нарса маълумки, баъзи бир бир комиссиялар ўз ишини бир ойга, баъзилари кварталга планлаштириши мумкин. Кўпгина партия ташкилотларида 1—2 ойга план тузишни афзал билишади. Афтидан бу тўғри бўлса, керак, чунки комиссия ярим йил ёки бир йилдан кейин шуғулланиши мумкин бўлган масалаларни олдиндан билиш қийин.

Айрим бошланғич партия ташкилотларида шундай практика мавжуд эдики, унда комиссия ишнинг маълум йўналишига эга эмас, уларга маъмурият фаолиятининг, аппарат ишининг барча участкаларида партия ва ҳукумат кўрсатмалари, совет қонунларининг бажарилишини назорат қилиш топширилган. Шу тўғрими?

Йўқ, нотўғри. Партия комитети ёки партия бюроси бундай комиссия ташкил этиб, унга партия ташкилотининг муҳим вазифасини юклаб қўяди. Маъмурият фаолиятини, аппарат ишини бутун бошланғич партия ташкилоти назорат қилиши керак. Бу ишда партком (партия бюроси) цех партия ташкилотларига, партия группаларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, халқ контроли группа ва постларига, бошқа жамоат ташкилотларига таянади, уларнинг фаолиятини йўналтиради ва мувофиқлаштиради.

Комиссияга келганда эса, уни маъмурият фаолиятининг ва аппарат ишининг энг муҳим масалалари бўйича тузиш керак.

Комиссия амалга оширган текшириш натижаларини қандай ҳужжатлар билан расмийлаштириш лозим?

Кўпгина комиссияларда нисбатан йирик текширишлар натижаси справкаларда ёки партком ёки партбюро номига ёзилган доклад ёзувларида умумлаштирилади. Ҳар бир текшириш бўйича бундай справкалар ва докладлар ёзишни у қадар тўғри деб бўлмайди. Наинки, уларни ёзиш кўп вақт олади ва ташкилий ишга ҳалақит беради. Кундалик оператив текширишлар бўйича комиссия кундалигида ёзиб бориш етарли.

Баъзи бошланғич партия ташкилотларида ўтган йили маъмурият фаолияти ва аппарат ишини назорат қилувчи комиссияларнинг мажлислари иш вақтида, баъзида кўп одамларни таклиф қилиб ўтказилди. Шу тўғрими?

Йўқ, нотўғри. Маъмурият фаолиятини ва аппарат ишини назорат қилувчи комиссияга сайланган КПСС аъзолари ишни жамоатчилик асосида олиб боришади. Комиссия раиси, аъзолари, бошқа активи одатда ишдан ташқари бўш вақтларида вазифаларини бажаришади.

Комиссия мажлисларига келсак, бу нарсага қизиқмаслик керак. Комиссиялар маъмурият фаолиятини назорат қилишнинг ташкилий формаларидан бири сифатида, партия комитетлари, партия бюролари, бошланғич партия ташкилотлари секретарлари раҳбарлигида ишлайди, уларга ўтказилган текширувлар, аниқланган камчиликлар ва ўз таклифлари ҳақида доклад қилади. Комиссия коммунистлар ҳисоботини тинглаб, қарор қабул қилолмайди. Текширув натижалари, комиссия тавсиялари бўйича фақат бошланғич партия ташкилоти қарорлар қабул қилиши мумкин.

Маъмурият фаолиятини ва аппарат ишини назорат қилувчи комиссия ўз фаолияти ҳақида қай тартибда ҳисобот беради?

Бошланғич партия ташкилотларининг маъмурият фаолияти ва аппарат ишини назорат қилувчи комиссиялари тўғрисидаги Низомга мувофиқ улар ўз фаолиятлари ҳақида партия ҳисобот-сайлов йиғилишларида (конференцияларда), бундан ташқари камида йилда бир марта коммунистларнинг умумий йиғилишида, партия комитетида (партия бюросида) ҳисобот берадилар. Бу барча ҳолларда комиссия ишига баҳо берилади ва улар фаолияти йўналиши белгиланади. Комиссиялар ҳисобот-сайлов йиғилишларига ўз ишлари ҳақида докладлар тайёрлашлари керак. Бир неча комиссия мавжуд бўлган партия ташкилотларида, уларнинг топшириғига биноан, музокараларда комиссия раисларидан бири гапириши мумкин.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида комиссиянинг янги состави сайланади. Комиссия сайлаш ҳақидаги масала йиғилиш кун тартибига алоҳида банд қилиб киритилади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

ХАНОЙ. Вьетнамнинг Жанубий Киулонг вилояти балиқчилари келгуси йил ҳисобига меҳнат қила бошладилар. Улар давлат план топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар.

Вилоятда балиқчиларни кооперативларга жалб этиш ҳаракатининг авж олдирилганлиги эришилган муваффақиятларнинг асосий сабабларидан биридир. Кооперативлар ва ўзаро ёрдам меҳнат группаларини тузиш меҳнат унумдорлигини оширишга кўмаклашмоқда, энг замонавий техника ва балиқ овлаш қуролларидан фойдаланишга имкон бермоқдалар. Балиқчиларнинг тобора кўпчилиги меҳнатни ташкил этишнинг коллектив формаси афзалликларига муносиб баҳо бериб, кооператив ҳаракатга қўшилмоқда.

Айни вақтда вилоятда давлат балиқчилик корхоналари мустаҳкамланмоқда.

ОБЪЕКТИВДА — ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ.

Росток шаҳридаги университет кутубхонасида ўз ҳажми жиҳатидан жаҳондаги энг катта китоблардан бири сақланади. Бу — 1664 йилда нашр этилган «Катта атлас»дир. Унинг баландлиги 166 сантиметрга тенг. Вазни эса деярлик 120 килограммни ташкил этади.

СУРАТДА: «Катта атлас» кўздан кечирилмоқда.

АДН—ТАСС фотоси.

ГАНАДА ЯНГИ КОРПОРАЦИЯ

РАБОТ. Умумафрика ПАНА ахборот агентлиги хабар беради: Ганада миллий нефть корпорацияси ташкил этилди. Корпорация миллий нефть ресурсларини разведка қилиш, қазиб олиш, тайёрлаш ва тақсимлаш билан шуғулланади.

Корпорация нефть қазиб олиш билан боғлиқ ҳар қандай ишлар атроф муҳитга ва бошқа табиий ресурсларга салбий таъсир кўрсатмаслигини ҳам назорат қилади. Нефть конларини очиш ва маҳсулот қазиб чиқариш тўғрисида битимлар тузиш, шунингдек пудратчи фирмаларнинг ҳар қандай ишларда ёрдам кўрсатиши ёки иштирок қилишига таалуқли шартномалар тузиш ҳам корпорациянинг вазифасига киради.

ЖОСУСЛАР ҚЎЛГА ТУШДИ

КОБУЛ. Кобул телевидениеси АДР территориясида жосуслик маълумотлари тўплаш билан шуғулланиб юрган покистонлик икки граждан тўғрисидаги репортажни берди. Уларни Бадахшон вилоятида афғон чегарачилари жиноят устида қўлга туширдилар.

Қамоққа олинган Давлат ва Муҳаммад деган кимсалар Покистон ҳарбий разведкасининг айғоқчилари эканлигини тан олдилар. Уларнинг айтишича, Покистоннинг ҳарбий разведкаси бошқа жосуслик маҳкамалари билан биргаликда қўшни мамлакатларда айғоқчилик қилиш учун жуда кўп покистонликларни ёлламоқда. АДРга юборилишдан аввал иккала жосус Покистонда махсус тайёргарликдан ўтиб, разведка иши ўтказишнинг турли методларини ўрганган эдилар.

Покистон маъмурларининг АДР га қарши қўпорувчилик ҳаракатларида далолат берувчи янги маълумотларни шарҳлаётган маҳаллий матбуот бундай ҳаракатлар мустақил Афғонистоннинг ички ишларига аралашиш эканини, АҚШ бошчилигида АДРга қарши империалист доиралар олиб бораётган разилона урушнинг давоми эканини таъкидламоқда.

Оила даврасида суҳбатлар

ГЎЗАЛЛИК НИМАДА?

Малоҳат

Шу рубрика остидаги материаллар журналист Санъат МАҲМУДОВА таҳрири остида бериб борилади.

Гўзал бордир гўзаллардан зиёда,
Унинг хизматида юргинг келади.
Одобли, икромли, хушхулқ, озода,
То ўлгунча бирга бўлгинг келади.

МАХТУМҚУЛИ.

Ким хушбичим, чиройли бўлгуси келмайди дейсиз. Афлотун: «Инсон учун биринчи бахт — соғлиқ бўлса, иккинчиси —гўзалликдир», деб бежиз айтмаган. Эски Шарқ адабиёти Юсуфни дунёда энг чиройли одам деб уқтиради.

Қад-қомат гўзалликнинг асосий белгиси ҳисобланади. Н. Чернишевский: «Инсон қадди-қоматининг гўзаллиги ер юзидаги жами гўзалликнинг энг яхшисидир», дейди. Ҳақиқатан ҳам қадди-қомати келишган йигит ёки қизда саломатлик, куч-қувват ва гўзаллик балқиб туради. Қадимги юнон ҳайкалтарошлари гўзаллик рамзи сифатида аёллардан Венера Миллоская, эркаклардан Аполлон Бельведерский ҳайкалларини яратганлар. Бу ҳайкаллар ўз гўзаллиги билан ҳануз томошабинни мафтун этади.

Қадимги одамлар гўзал ва хушбичим бўлиш учун ҳар хил дори-дармонлар, парҳез, махсус машқ ва ходими ихтиро этганлар. Кўз қорачиғи кенгайса кишининг чиройи ошади деб «белладонна» (гўзалхонум) деган заҳарли кўкатни истеъмол қилар, ўсма, сурма, хина қўяр, мойгулшан, ифори сурар эканлар. Лекин бу чоралар сунъий бўлиб, дуруст самара бермаган. Сарвқоматлик ва саломатлик табиий ва турғун бўлмоғи учун қадимги донолар, масалан Пифагор, Геродикус, Афлотун, Гиппократ, Пиндар, Софокл бадантарбия билан шуғулланишни тавсия этганлар, ўзлари ҳам шуғулланганлар.

«Менимча гимнастика гўзалликнинг моҳиятини тушунишга ва қадрлашга яқиндан ёрдам беради», деган эди Аполлондек гўзал олимпия чемпиони Александр Дитятин.

Жаҳон олимларининг исбот этишларича, умумий жисмоний ҳаракат ва спорт машғулотлари одам баданини шаклан бир текис ўстиради, унга жавлон беради, ортиқчаликлар йўқолиб, улар ўрнига заиф аъзолар аста-секин тўла ва текис бўла бошлайди. Қон ҳаракати яхшиланиб, юз, умуман бадан тоза ва тиниқ тусга киради. Фаол жисмоний ҳаракат ички органларни такомиллаштиради, чиниқтиради ва чидамли қилади. Одам танасининг умумий ривожланиши билан бўй ҳам ҳийла ўсади. Ҳозирги йигит-қизларимиз олдингиларга қараганда ўрта ҳисоб билан 3—4 сантиметр баланддирлар. Эндиги ёшларнинг елка кенглиги, билак ва сонларининг тўлиқлиги, умумий гавда тузилиши бамисоли балиқ каби бир текис, бир-бирига монанддир.

Абу Али ибн Синонинг таъкидлашича: «Бадантарбия ўзга тадбирлар билан бирга тўғри олиб борилганда семиришнинг олдини олувчи кучли омиллардан бўлиб, шу билан бирга туғма иссиқлик (қувват)ни оширади, танага енгиллик беради»...

Юздан ажинларни йўқотиш учун махсус силаб-сийпаш лозим бўлса, бўйин ва елка ингичкалигини тўлдириш учун бошда оғирроқ нарса кўтариш, чап ва ўнг томонларга боқиш машқи тавсия қилинади. Белни хипча, қорин мушакларини бақувват қилиш учун ғилдирак халқа билан мунтазам машқ қилиш керак бўлади. Баъзилар бу йўлда айрим хатоларга йўл қўядилар. Бундан бир неча вақт илгари бир ёш қизни тиббий текширишга тўғри келди. У тез-тез чарчар экан, меъда, ичаклар суст, вақти-вақти билан қайт қилар экан. Бунинг сабаби аниқ эди, у баланд найза пошнали оёқ кийими кийган ва яна белим хипча бўлсин деб тор кўйлак тагидан белбоғ (корсет) боғлаб олган эди. Натижада қориндаги ҳаёт учун зарур органлар ғайри табиий икки қисмга бўлинган: жигар, талоқ, меъда юқорига кўтарилган, ичаклари ва бошқа органлари эса пастга йўналган. Органлар эркин ўсмаган, шакл ҳам ўзгарган.

Сон ва болдирларнинг ҳам бақувват бўлиши учун велосипедда юриш ва маълум ҳаракат мақсадга мувофиқдир. Билак ва елкани кўркам қилиш учун асосан панжа ва қўлга оид жисмоний ҳаракатлар қилиш керак (копток ўйнаш, оғирлик кўтариш ва ҳоказо). Бу тадбирлар ҳафсала билан тез-тез ва борган сари мураккаброқ бажарилгандагина самара беради. Қорин билан ётиб, қўл ва оёқларни даст кўтариш машқи бу аъзоларни кўркам қилибгина қолмай, балки мушакларга куч ва қувват ато этади.

Карл Марксдан: «Аёллардаги қайси фазилатни ёқтирасиз?» деб сўрашганда: «Заифликни» деб жавоб берган. «Заифлик» аёлларга хос нозик фазилат бўлиб, иккинчи сўз билан айтганда, шарм-ҳаёнинг худди ўзгинасидир.

Шарқ донишмандларининг фикрича: «Ҳаё деб ишда, сўзда одобга риоя қилмоқни айтилур. Ҳаё дилни равшан қиладурғон бир нурдирки, инсон ҳар вақт маънавий нурнинг зиёсига муҳтождир. Одамлар суймаган ишларни қилмоқ—ғийбат, ҳажв, масхара, сафсата, сўкув каби одамларнинг нафсига, иффатига тегадурган адабсиз сўзларни сўзламак зўр ҳаёсизликдир. Иффатнинг пардаси, виждоннинг ниқоби ҳаёдур. Шунинг учун ҳар бир ҳаракатимизда, сўзимизда ҳаёга риоя қилмоғимиз лозим. Ҳаё пардаси ила ўралмиш инсонларнинг иффат пардаси йиртилмас. Бу чодир шундай муборак дурким, анча-мунча шундай хатоларни беркитиб йўқ қилур».

Ибн Сино ҳаким: «Инсонда доим турадиган ҳусн ва латофат ҳаё ила иффатдир. Ҳаёсиз юз жонсиз жасад кабидур», демиш.

Суқрот ҳаким: «Хотинларнинг энг гўзали ҳаё ва иффат пардасига ўралганларидур», демиш. Акс ҳолда уларнинг хушбичимликлари қуруқ сурат бўлиб қолади.

Зикрилла ЭГАМБЕРДИЕВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, Н. Пирогов мукофотининг лауреати.

АКС САДО

МУНОЗАРАНИ ГАЗЕТХОНЛАР ДАВОМ ЭТТИРИШАДИ

«ШОҲИСТАДА НИМА ГУНОҲ?»

Газетанинг шу йил 5 август сонида «Шоҳистада нима гуноҳ!» мақоласи босилиб, унда бир оилада рўй берган кўнгилсиз ҳодиса — ёшгина аёлнинг мурғак болани мунтазам уриб азоблаши, оқибатда суднинг қора курсисига ўтиришга мажбур бўлгани баён этилган эди.

Оқшомхонлардан редакцияга келаётган кўплаб мактубларда оилада фарзандга муносабат, бола тарбияси ҳақида қимматли фикрлар билдирилмоқда, болани куч ишлатиб жазолаш қаттиқ қораланмоқда. Қуйида оқшомхонларнинг мактубларидан олинган сатрларни эътиборингизга ҳавола этаётирмиз.

Тошкентнинг Халқлар дўстлиги майдонида ажойиб ҳайкал бор. Бу ҳамшаҳарларимизга маълум ва машҳур Шомаҳмудовлар оиласининг инсонпарварлиги, болапарварлигига қўйилган абадий ёдгорлик. Биз шаҳримизда шундай табаррук кишилар яшаганлиги ва яшаётганлигидан беҳад фахрланамиз.

Афсуски, «Шоҳистада нима гуноҳ!» мақоласини оиламиз даврасида ўқиб ларзага тушдик. Наҳотки, болажон аёлларимиз орасида шундайлар бор бўлса! Ҳа, бор экан. Суд уни озодликдан маҳрум этиш ҳақида ҳукм чиқариб тўғри иш қилган. Токи, бошқалар ўйлаб қадам босишсин!

Л. АЪЗАМОВА,
Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги ходими.

●

Мақолани ўқиб ғоят таъсирландим. Мен ҳам онадан бир ёшимда етим қолганман. Онадан ажралган боланинг кўнгли синиқ бўлишини яхши биламан. Лекин менинг акаларим атрофимда парвона бўлишган.

Шоҳистага кун бермаган Зарифани айбдор деб биламан. Халқимизнинг удумига кўра ҳам қиз болани уриб бўлмайди. Мен уч-тўрт бола билан қолган оилаларга келин бўлиб тушиб, болаларига чин маънода оналик қилган аёлларни биламан. Биз шундайларга таъзим қиламиз.

Ф. НУРИДДИНОВ,
кекса педагог, шахсий пенсионер.

●

Ушбуни кўзларимда ёш қалқиб ёзяпман. Наҳотки бу аёлнинг қизалоққа нисбатан ширин сўзи, меҳри бўлмаса. Бу ахлоқий бузуқлик эмасми! Афсуски, Шоҳистанинг отаси Тойиржоннинг ўзида ҳам айб бор. Қизчаси шу даражада таҳқирланишига йўл қўймаслиги керак эди.

Ш. САЪДУЛЛАЕВА,
Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси мотористкаси.

●

Беш боланинг онасиман, улар менинг қувончим. Зарифанинг бағри тошлигидан ҳайратландим. Қўни-қўшнилари нега уни ўз вақтида тартибга чақириб қўйишмади экан! Бировга яхшилик қилсанг — яхшилик, ёмонлик қилсанг — ёмонлик кўрасан, дейишади. Зарифа иккинчисига дучор бўлди.

Д. ЗОКИРОВА,
Собир Раҳимов район Совети ижроия комитети ходими.

●

Бу аёл оналар шаънига доғ туширди. Бундайларга ҳайф!

Д. АВАЗОВА,
уй бекаси.

●

Эҳ, Зарифа! Агар сен ён-атрофга яхшироқ боққанингда, яхши оналардан ибрат олганингда, ана шу қизчага меҳрибонлик қилганингда эди, эл олдида бош эгиб турмас эдинг!

Н. МУРОДОВА,
Д. ҲОЖИМУҲАМЕДОВА.

●

Тўқ ва фаровон замонда разиллик қилиш, болани аёвсиз жазолаш даҳшат. Суд ҳукмини қувватлайман.

Ҳ. МИРСОДИҚОВ,
ишчи.

●

Зарифа, сиз ҳеч қачон гўдак боланинг кўзларига тик боққанмисиз, унинг мурғак қалбига қулоқ тутганмисиз, унинг кулишларига шерик бўлганмисиз! Агар шундай қилганингизда, сиз ундан беғуборлик, самимийлик ва покликни топар эдингиз.

М. НАЗАРОВА,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг ходими.

БУ — ҚИЗИҚ

БИР ЯРИМ ЁШЛИ СОЗАНДА

Абдулла Музаевни Чечен-Ингуш АССРда Кавказ чолғу асбобларида куйларни мукаммал ижро этувчи истеъдодли созанда деб биладилар. У навбатдаги саҳнага чиқиши олдидан барабанда ижро этиладиган бир мунча мураккаб куйни машқ қилди ва хонадан чиққан заҳоти ҳозиргина чалган куйни такрорини эшитди. Маълум бўлишича, уни Музаевнинг бир ярим ёшли ўғли Муҳаммад Али ижро этарди.

Болада оҳангни қабул қилиш қобилияти ҳайрон қоларли даражада эканлигига Грознийдаги байрам томошаларида кўп минглаб тингловчилар ҳам ишонч ҳосил қилдилар. Автоном республикадаги асосий стадионда энг кичик артист энг катта барабанда куйни жуда соз ижро этди. Ҳозирча Муҳаммад Али уч ёшга ҳам тўлгани йўқ. У маҳорати учун фахрли мукофотларга эга, шунингдек ёш талантларнинг «Қувноқ ноталар» Бутуниттифоқ телевизион фестивалида иштирок этиш учун Москвага таклиф этилди.

Билиб қўйган яхши

Машҳур кишилар ҳаётидан

● И. П. Павлов суткасига 12 соатдан ишлар экан, ҳар куни боғда ишлашга, велосипед минишга ва чанғи учишга, городки ўйнашга ҳамда турли гимнастика машқлари билан шуғулланишга вақт топар эди. У 60 ёшга киргунига қадар трапеция ва халқа билан машқ қилди, от устидан сакради.

● К. Э. Циолковский умрининг охиригача велосипеддан ажралмади, у велосипед минишни 45 ёшга кирганида ўрганган эди.

● Л. Н. Толстойнинг иш кабинетига ёнма-ён гимнастика билан шуғулланиш учун махсус хона бор эди. Ёзувчи ёзув столидан ҳар 2—3 соатда туриб, гимнастика қилиш жуда зарур, деб ҳисобларди.

● А. С. Пушкин пиёда юришни жуда севарди. У Петербургда бўлган пайтида кўпинча узоқ Царское Селогача пиёда бориб келарди. Катта ижодий меҳнатни шоир ҳар кунги машқлар билан бирга олиб борарди: от минарди, нишонга отарди, қиличбозлик қиларди, бокс, сузиш билан шуғулланарди, шунингдек, чана учарди ва коньки отарди.

Дугонапар.

А. Чаплигина фотоэтюди.

ШИНГИЛ ЎГИТЛАР

●

ТЎҒРИ ЙЎЛ ТАНЛАГАН...

Ўсмирлик даврининг ўз гашти ҳам, масъулияти ҳам бор.

Гашти —беғам, беташвишлик.

Масъулияти — катта ҳаётга тайёргарлик.

Демак, бу даврда тўғри йўл танлай олган ўсмир камолга етади, акс ҳолда заволга юз тутади.

ОДОБЛИ КИШИ

«Олтин балчиқда ҳам билинади» деган доно гап бор. Шунга ўхшаш одобли киши— арзон матодан кийим кийса ҳам кўркам кўринади.

МАНЗИЛ ВА МАҚСАД

Манзилингни аниқ билмасанг — кўп сарсонликдан сўнг, албатта топасан. Аммо мақсадинг аниқ бўлмаса, бир умр унга етолмайсан.

УЛУҒЛИК

Чумоли ўзидан анча катта озуқани минг азоб билан уясига элтмагунча қўймайди. Шунга ўхшаш катта мақсадлари бор киши ҳамма қийинчиликларга бардош беради.

Қ. ИНОҒОМОВ.

• Билимдонлик—фарзандингиз камоли

Ақлни пешлаш машқи

Болада математикага қизиқишни уйғотиш учун бошланғич синфдаёқ кундалик топшириқни бажариб бўлгач, математикага оид қизиқарли китобларни ўқишга, амалий машғулотлар билан шуғулланишга ўргатиш керак. Бунинг учун, аввало бундай китоблар мавжудлиги ҳақида болага тушунча бериш керак. «Ўзинг ясай оласанми?», «Ўзинг бўяй оласанми?», «Қизиқарли алгебра», «Санамай саккиз дема», «Детская энциклопедия», «Жонли математика», «Қизиқарли геометрия», «Беш минутда ўйлаб топ» каби китоблар боланинг математикага ҳавасини уйғотади.

Болаларга адабиёт тавсия қилиш пайтида уларнинг ёшини албатта ҳисобга олиш лозим. Уларга синфдан ташқари ўқиш учун тақдим этилаётган математика қўлланмалари ҳақида тушунча берилса, айни муддао бўлади, улар китобдан унумли фойдаланишади.

Маълумки, ўйин одамнинг бешикдаги давридан тортиб, қаригунча йўлдошдир. Ўйинлар катта учун ҳам, болалар учун ҳам кўнгилочар ва қизиқарли машғулотлар сифатида, дам олиш манбаи бўлиб хизмат қилиши мумкин. Улуғ рус ёзувчиси М. Горький «Болалар ўйинчоқлари ҳақида» сарлавҳали мақоласида: «Ўйин ўзлари яшаган ва уни ўзгартириш учун яратилган болаларга дунёни ўргатиш усулидир» деган эди. Ҳақиқатан ҳам ўқувчилар учун математика ўйинлари тез-тез ўтказиб туриш, берилган топшириқларни тўғри бажаришда уларга ёрдамлашиш ота-оналар ва ўқитувчиларнинг муҳим вазифасидир.

Фарзандларимиз н и математика фанига қизиқтириш ва унга муҳаббат уйғотиш учун мантиқий масалаларни ечиш ҳам катта аҳамиятга эга. Бундай масалаларни ечиш билан иродани тарбиялаш, қийинчиликни енгиш, бошланган ишни охиригача етказиш, мантиқий ва математик тафаккурни ўстириш мумкин. Қуйидаги 2 та мантиқий масала фикримиз далилидир.

1. Бир суткада соат мили минут устидан неча марта ўтади?. (Жавоб: Бирон марта ҳам ўтмайди. Чунки соат мили минут мили устида эмас, балки унинг пастида жойлашган).

2. Кўринишда учта бир хил узуклардан бирининг оғирлиги қолган иккитасининг оғирлигидан енгилроқ. Оддий тарози ёрдамида бир марта тортиш орқали енгилроқ узукни қандай аниқлаш мумкин? (Жавоб: ихтиёрий иккита узукни олиб, тарози паллалари устига биттадан қўямиз. Агар узуклардан бири енгил бўлса, масала ечилган бўлади. Агар иккала узук баравар бўлса, у пайтда учинчиси енгил бўлади).

Бундай машғулотлар математик тафаккурни ўстиришда, бошлаган ишини охирига етказишга одатланишда, кишининг ўзига нисбатан танқидий кўз билан қарай билишини тарбиялашда катта аҳамияти бор.

Р. ОҚИЛОВ.

МИРМУҲСИН,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Темур Малик

ТАРИХИЙ РОМАНДАН ПАРЧА

— 7 —

— Марҳума васият қилиб қолдирган бойликни мен бир неча бўлакка бўлиб, сизларга бераман. Бойлик қўшин тузишга бемалол етади. Бу пуллардан ўзингиз ва бошқа харажатларга сарф этмаслик учун каломуллло ҳаққига қасам ичасизлар! Мен ҳам қасам ичаман! Ҳар биримиз алоҳида-алоҳида карвонга қўшилиб, савдогарлар қиёфасида Бағдоддан чиқиб кетамиз. Йўл харажатларини ўзингиз ишлаб ёки сарбонга хизмат қилиб топасиз. Шу тариқа, аввал бир қисмимиз Шошга, Келовчи, Қамишқўрғон қалъаларига, Ўзганга, Ўшга, Куркату Навга жўнаймиз. Менинг қадрдон иним Элмурод Кўҳистоний эртагаёқ Бадахшонга, қалъаий Хумбга — ёр-биродарлари ёнига жўнайди. Мен унга тилло тангалардан, жавоҳирлардан бердим. У, Қалъаий Хумбда уч юз отлиқ черик тайёрлайди.

— Ундан ҳам кўпайтирамиз, — деди Қўҳистоний.

— Балли! — деди Темур Малик, кўпингиздан келади. Қалъайи Хумб бозоридан яхши отлар сотиб олиб, чилангирларга қилич ва қалқон ясаш буюрилсин! Мулла Ҳожиб Аштга жўнайди. унда яхши дўстларимиз бор. Ахсикатга Муҳаммад Али — соҳибқирон ва бошқа дўстларим ўз ерларига жўнайдилар. Сардор Олабуқа, Қанғли Арслон Шош ва Келовчига... Бу ишлар мўғул амалдорлари ва уларга хизмат қилаётганларга мутлақо маълум бўлмаслиги лозим!

Йиғилганлар жим қулоқ осишарди. Саркарда Темур Маликнинг бунчалик тадбиркорлиги, ҳеч кимга керак бўлмай қолган, руҳан ўлган одамларга қайтадан жон ато қилаётганидан мамнун эдилар. Уларнинг кўплари, бу бойлик марҳума раққосанинг эмас, Темур Маликнинг ўзиники деб ҳам ўйлашарди.

— 8 —

— Кимда ким аҳдни бузса жаноб Муҳаммад Мажруҳнинг ханжари бурроси унинг бўғзида!— деди Иброҳим Дўлдай, — Муҳаммад Мажруҳ бир юз эллик йигити билан Хўжандда! У бир кун ҳам жим турмай мўғул босқинчиларнинг додини бермоқда. Орамизда Аҳмад ибн Мораздек хоинлар бўлмасин! Мен бу гапни шу ердаги биродарларимизга айтиб қўйишим керак! Муҳаммад Мажруҳ жаноблари саркардага нома йўллаган. Алоқамиз бор. Ҳазрат, номани беринг!

Темур Малик Муҳаммад Мажруҳ номасини ёнида олиб, Иброҳим Дўлдайга узатди. У ўқиб, эшиттирди. Тўпланган сардорларда қатъий ишонч ҳосил қилмоқ учун Иброҳим Дўлдай олдиндан буни саркарда билан маслаҳатлашиб олган эди.

— Биз, Иброҳим билан келаси ҳафта худди шу куни йўлга чиқамиз. Ҳар қалай бир ойлар ичида Ўзганга етсак керак. Сизлар олдинма-кейин йўлга чиқаберинглар, — деди Темур Малик, — юртга етиб боргач, энг ишончли иложи бўлса қариндошларимизни ишга солиб, бир-биримиз билан алоқа қилмоқ даркор. Мен сизларни етиб борганимиз ҳамон топиб оламан. Муҳаммад Мажруҳ йигитлари ёнида Хўжандда ясалган тиғли пичоқнинг сопи гулдор ва унда бургут-қуш тасвири бор... Унинг йигитлари билан бемалол гаплашмоқ мумкин. Ичимизда кўрқоқлик ва хиёнат йўлига ўтган кимсага Муҳаммад Мажруҳ йигитлари кутилмаганда пайдо бўлиб, жазо беради! Янглишиб, пушаймон бўлманглар. Мақсад — янги қўшин тузиб, Хўжандни озод этиш! Мен ҳар куни туш кўраяпман. Она-тупроғимиз нидосини эшитиб турибман. Тушимда ота-онам ватанга бор, уни озод эт, дедилар. Мен қўлимга шамшир оламан!

— 9 —

Қанғли Арслон Аҳмад Дажжол, Кучум ботирлар Шош шаҳри ва Келовчи қишлоғига боражаклари, агар қишлоқ оқсоқоли ҳаёт бўлсалар Темир Малик саломини етказиб, ишга киришаберишлари мумкинлиги айтилди.

Темур Малик илгаригидай Хўжанд ҳокимига ўхшаб, ғайрату тадбиркорлик билан ташкилотчилик қиларди.

Ҳафтани ўтказиб, келаси пайшанба куни Темур Малик билан Иброҳим Дўлдай марҳума қабрига келиб, сўнгги бор фотиҳа ўқиб, қабристон шайхига садақа беришди. Араб ерида ётган кимсасиз раққоса ҳаққига узундан-узоқ дуо ўқишди. Саркарда атайи ўз қўли билан катта идишда муздек сув олиб келиб қабр устига сепди. Қабрдан иссиқ кўтарилди.

— Марҳумага бегона эмас эдим, — деди ерга қараб, хомуш Темур Малик. — мен уни хуш кўрардим, у (кўзига ёш олди) Иброҳим, у ниҳоятда дилбар, ниҳоятда жонон хотин эди. Унинг гаплари, унинг қилиқлари таърифга сиғмайди. Мен сенга кўп гапларни айтмоғонмен... Шу сабабли ҳам у гўрида куйиб-ёнмасин, деб устидан совуқ сув сепаётирмен. Мен энди уни ташлаб кетаётирмен. Белимни камар билан боғлаб, жангга тушамен! Менинг юрагимда марҳума ёди, билагимда шамшир қудрати, мазлум юртимиз муҳаббати барқарор бўлмоғи шарт! Бошқа ҳеч нарса, на сўфийлик — мутассаввуф ва на ишрат! Шаҳзода Жалолиддин нотўғри йўл танлабдурлар — зўру зар, кайфу ишрат... Мен бу йўлдан воз кечамен! Менинг кўз олдимда Хўжанд ёш боладек зор-зор йиғлаб турибти. Биз тезроқ у томонга боришимиз лозим, қанча тез борсак шунча яхши!

Иброҳим Дўлдай саркарданинг қабр устига

— 10 —

сув сепаётганини кўриб, оғзи очилиб қолди. Марҳумани чиндан ҳам яхши кўришини, бу ишқни дилда доимо пинҳон тутганини, Бағдодга келиш ҳам бежиз эмаслигини сезди. Оғир одам, дилидаги ҳамма сиру асрорни бирваракайига ошкор қилабермаслигини фаҳмлади.

Темур Малик билан Иброҳим Дўлдай Бағдоддаги барча ватандош — сардорларни бирин-кетин жўнатиб юборгач, пайшанба куни Ҳамадон, Машҳад, Кеш орқали Ўш ва Ўзганга эмас, Бағдоддан Рей, Мурғоб, Бухоро, Нур ва Зернук орқали шаҳри Шошга, ундан Келовчи, Ахсикатга... ўтишни маъқул кўришди. Тоғ оралиқларида, даштда мўғул айғоқчилари йўқ эди. Душман камроқ эътибор берадиган йўлларни танлашди.

Қимматбаҳо гавҳару тилло тангаларни сардорларга расамади билан бўлиб бериб, қолган қисмини Иброҳим Дўлдай билан Темур Малик иккига бўлиб, белларига боғлаб олишди. Мовароуннаҳрдан чиқиб кетган баҳоси йўқ гавҳарлар яна Сайҳун ёқасига бораётганидан саркарда мамнун эди. Дажла[1] дарёси бўйидан йўлга тушган карвон Ҳерирўд, Мурғоб каби ўн етти дарёни ўтиб, Бухорога кириб боради. Эрта тонгда «икки дарвеш»ни ҳам йўлдош бўлган туя карвони даранг-дурунг қилиб, Бағдод карвон саройидан чиқиб кетди. Қиличу қалқонларни қопга ўраб, фақат ёнларида ўткир ханжарлару дору дармонларини тугиб олишган, дам пиёда, дам туяда саҳрома-саҳро, даштма-дашт кетиша бошлади. Карвон эгалари — Ироқу Шом савдогарла-

1. Дажла — Боғдод ёнидаги катта дарё, Европаликлар Тигр деб атайди. Иккинчи дарё Ефротдир.

— 11 —

ри башанг, серпул ва яхши кийиниб, катта гапиришар, баъзан «ломакон[1] дарвешлар»га хизмат буюриб, қўллари белларида ғўдайиб туришарди. Иброҳим Дўлдай саркардага қилинган баъзи совуқ камситишдан ғазаби қўзғаб савдогарбаччаларни савалашга тайёр турарди, аммо саркарда бунга асло рухсат этмасди. Улар агар иккови жунбушга кириб, шамширбозлик этса карвоннинг барчасини ер тишлатиб қўйиши жуда аниқ. Уларнинг ҳатто баъзида «қўллари қичиб» шамшир ушлагулари ҳам келиб қоларди.

Ўн беш кун деганда карвон Мурғобдан ўтиб, Марвга етишди. Бир кунлик дам олишдан сўнг, Қорақумга киришда карвонни ногаҳон қароқчилар босди. Ўндан ортиқ қилич ва ханжар тутган қароқчилар олдинги туядаги сарбонни ушлаб, қўл-оёғини боғлаб, қандай қимматбаҳо мол олиб кетаётганини сўраб, қамчилашарди. Савдогарлар туя устида қотиб, қуролларини ҳам кўтаришга юрак дов бермай турарди. Темур Малик охирги туядан тушиб, Иброҳим Дўлдайга: «Жим турсак уят бўлади! Бу ярамаслар ёнимизни кавлашдан ҳам тоймайди. Қилич ва қалқонни олинг! Қалқонни айниқса унутманг, чунки қароқчиларда қалқон бўлмайди, узоқ жанг қилишни мўлжалламайдилар... Шамширим билан қалқонни тез узатинг! Кўнглимдан ўтган, эди, бир ўйин кўрсатамиз...» деди. Иброҳим Дўлдай қароқчиларга сездирмай қилич ва қалқонларни олди. «Дарвешлар»нинг ғимирсиётганига улар кўп эътибор беришмасди ва яна

1. Ломакон — беватан, бежой демак.

— 12 —

охирги туяда карвон хизматкорлари келишини билишарди. Тилло-ю ақча, ипак буюмлар, дори дармонлар олдинги туяларда, сарбон ихотасида бўларди.

— Ҳей, навбакор қароқчилар! Карвонга шикаст етказсангиз ҳаммангизни шу ерда чопиб ташлаймиз! — деди наъра тортгандай баланд овоз билан Темур Малик. Саркардадан беш қадамча ўнгда Иброҳим Дўлдай қиличи, сўл қўлида қалқонини ушлаб, шай турарди. Карвон бошидан бу қилич ушлаган икки «дарвеш»га кўзи тушган қароқчилар сардори қийшиқ, дамашқий қиличини баланд кўтариб, югурганча келиб, Иброҳимга ҳужум қилди. Иброҳим Дўлдай биринчи зарб уришдаёқ қалқонсиз қароқчининг бошини узиб ташлади. Кетма-кет югуриб келган қароқчилар ерда, боши узилиб ётган сардорларини кўриб, капалаклари учди. Темур Маликка ҳужум қилишди. Саркарда бехато қилич уриб, икки қароқчини ҳам ер парчин қилди: «Жанг қилмай юрган экансизлар, ҳаромилар! Қўлларинг қилич ушлашга ковушмайди-ю, қароқчилик қилиб нима қиласанлар!» Темур Малик билан Иброҳим Дўлдай қолган қароқчиларни қувлашган эди, улар мушукдек тўрт томонга қочишди.

Карвон яна йўлида давом этди, узоқдан орқаларига қарашган эди, қароқчилар йиғилиб келиб, шериклари жасадини кўтариб олиб кетишаётганига кўзлари тушди.

Шу кундан бошлаб, туя карвонининг хўжалари, сарбондан тортиб барча савдогарлар Темур Малик билан Иброҳим Дўлдайни катта

— 13 —

эҳтиром этиб, олдинги туяга олишди. Ҳар куни уларга ширин таомлар тайёрлаб, то Бухорога етгунча эҳтиром кўрсатиб келишди. Уларнинг муҳожирдаги Хўжанд ҳокимлари эканини билишмади-ю, аммо, дарвеш эмас мўғул босқинчилиги туфайли ватанидан чиқиб кетган сарбозлар эканини фаҳмлашди.

Бухородан улар бошқа карвонга ҳамроҳ бўлиб, Кармана орқали Нур ва Зернукни босиб, Шош вайроналарига, ундан Келовчи қалъаси билан Янтоқ, Қамиш-Қўрғон, Ахсикатдан ўтиб, Қорадарё йўли билан Ўзганни кўзлашарди. То баҳоргача Ўзгану Ушда туриб, сардорлар билан алоқани яхшилаб, Куркатда туриб, Исхисор ёки Унчи қишлоғи атрофига бадахшонликларни чақириш ниятлари бор эди.

Саркарда Сайҳунга яқинлашгач Жандга кирмади. Бу ердаги жангда у жуда кўп асл сарбозларни, қадрдонларини йўқотганди. У, Жандни пастлаб, тўғри Шош сари юрди. Мўғуллargача вайрон этилган Шош шаҳри аста-секин қайтадан тикланарди. Саркарда яширин кириб келганига қарамай бу ердаги Қанғли Арслон, Аҳмад Дажжол билан Кучум-баҳодир уларни топиб, уч кун обдон ҳордиқ берди. Тайёрланган қурол-яроғ, ўттиздан ортиқ йигитлар ўзлари кўнгилли бўлиб, уюшганликларини маълум қилишди. Йигитлар ичида марҳум Абдулазиз муншининг икки фарзанди ҳам борлигини, улар

— 14 —

қасоскор эканликларини айтишди. Сардор Олабуқа ҳам Келовчида эканини маълум қилишди. Темур Малик баҳор ойларида Хўжандга яқин, Чориқдарронда тўпланиш, кейин дарёдан ўтиб, Унчи ва Исфисордан жанг бошлаш кераклигини ўзининг Куркатга келганидан сўнг хабар беришини айтди. У, эртасига Қанғли Арслон Аҳмад Дажжол, Кучум-баҳодир, Мунши фарзандлари билан Қаффол Шоший мақбарасини, ундан сўнг Абдулазиз мунши қабрини зиёрат қилди. Тонготарда Қанғли Арслон тайёрлаган отларда Келовчига киришди. Бунда бир кун тунаб, эртасига тоғ оралиғи билан Қамиш-қўрғон сари йўл олишди. Гўё отасиз қолган оиладек Келовчида ҳам, Чориқдарронда ҳам, Қамиш-қўрғонда ҳам саркарда Темур Маликнинг ҳаёт экани, унинг кемаси дарёда ағдарилмаганини билишиб, фуқаронинг кўнгли кўтарилди. Шоҳмурод Кўҳистоний фожиаси эл қулоғига етиб, хўжандликлар бир қайғуси икки бўлган эди. Жанд шаҳридаги жангда Темур Малик ҳам ҳалок бўлди, деган гап тарқалган эди.

(Охири. Боши газетанинг ўтган сонида).

Редактор Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

ЙЎЛДОШ ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИНИНГ

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ:

15/IX да соат 11 да — И. СУЛТОН. «ДОНИШМАНДНИНГ ЁШЛИГИ».
18/IX да соат 15 да — Ч. АЙТМАТОВ. «ОҚ КЕМА».
20/IX да соат 11 да — О. ШАРИФ. «У. Ф. М.».
21/IX да соат 15 да — Ғ. ҒУЛОМ. «ШУМ БОЛА».
22/IX да соат 11 да — Л. ГАРФЕЛЬД. «ВАНЯ КРУТОВ».
23/IX да соат 15 да — С. СИРОЖИДДИНОВ. «БЕОЗОР ЛАЙЛАКЛАРГА ТЕГМАНГ».
24/IX да соат 11 да — С. ПРОКОФЬЕВА, Г. САПГИР. «ЭТИК КИЙГАН МУШУК».
25/IX да соат 15 да — Ж. АБДУЛЛАХОНОВ, Қ. МАЖИДОВ, «ОЛОВ ҚАЛБЛАР».
28/IX да соат 15 да — В. НЕСТАЙКО. «ВИТЬКА МАГЕЛАН».
29/IX да соат 11 да — И. КИЧАНОВА, В. ЛИФШИЦ. «ҚИРОЛ ОВГА ЧИҚДИ».

МАКУЛАТУРА ТОПШИРУВЧИ ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИДА

ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРГА АБОНЕМЕНТЛАР БЕРИЛАДИ:

16 сентябрда — А. Виноградовнинг «Осуждение ПАГАНИНИ» китобига.
17 ва 18 сентябрда — С. МОЭМнинг «ЛУНА И ГРОШ. ТЕАТР» китобига.
21, 23, 24 ва 25 сентябрда ва 14, 15, 16, 19, 21 ва 22 октябрда Э. ЗОЛЯнинг «СТРАНИЦИ ЛЮБВИ», «ДОКТОР ПАСКАЛЬ» китобига.
23, 26, 28, 29 ва 30 октябрда, 11, 12, 13, 16 ва 18 ноябрда «АНГЛИЙСКИЙ ДЕТЕКТИВ» китобига.

Абонементлар бир йўла камида 10 килограмм макулатура топширилганидан кейингина берилади.

Абонемент 20 килограмм макулатура топширилганидан кейингина кўрсатилган китобни сотиб олиш ҳуқуқини беради.

Маркалар учун макулатураларни қабул қилиш фақат абонемент тақдим этилганидагина амалга оширилади.

Абонементлар қуйидаги кунларда тарқатилади: ҳар бир қабул пунктида чоршанба ва жума кунлари 50 абонемент, шанба ва якшанба кунлари 150 тадан абонемент, қолган кунларда эса макулатуралар абонементларга бериладиган маркалар комплектини тўлатиш учун қабул қилинади. Макулатуралар, иккиламчи хомашёлар чекланмаган миқдорда 52—01 прейскурантига биноан топширилган макулатуранинг 1 килограммига 2 тийиндан, жун латта, жун аралашган латтанинг 1 килограмми учун 16 тийиндан, ип газламали, каноп ва қопнинг 1 килограмми учун 6 тийиндан ҳақ тўланади.

Пунктларнинг иш тартиби — соат 11.00 дан 20.00 гача.

Танаффус — 14.00 дан 15.00 гача.

ДУШАНБА — ДАМ ОЛИШ КУНИ.

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИ-МАГАЗИНЛАРИНИНГ АДРЕСЛАРИ:

ОКТЯБРЬ РАЙОНИДА

1 — Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли проспект, Марказ—15.
5 — Уйғур кўчаси (Кўкча колхоз бозори).
9 — Зиё Саид кўчаси.
35 — У. Юсупов кўчаси.
54 — Оқтепа массиви, 19«а»-уй.

С. РАҲИМОВ РАЙОНИДА

2 — Форобий кўчаси, Чиғатой дарвоза маҳалласи.
10 — 1/3-Қорақамиш массиви.
11 — 2/4-Қорақамиш массиви.
23 — ТошМИ массиви.
30 — 1/4-Қорақамиш массиви (колхоз бозори).
42 — 1/2-Қорақамиш массиви (савдо маркази ёнида).
50 — Чимбой кўчаси.
51 — Беруний кўчаси.
56 — 2-Тансиқбоев массиви;
61 — Марказ-17/18 массиви;
62 — Қорасарой кўчаси («Ташигрушка» фабрикаси яқинида).

ЛЕНИН РАЙОНИДА

3 — Қўйлиқ бозори.
24 — Мирсолиҳов кўчаси, 19-уй.
31 — 2-Қўйлиқ массиви, Савдо маркази.
47 — Малая Госпитальная кўчаси, 4-уй.
48 — Куйбишев шоссеси, 81Б-уй.
49 — Павлов кўчаси, 10-уй.

КУЙБИШЕВ РАЙОНИДА

4 — «Ташавтомаш» массиви.
22 — Циолковский кўчаси (касб касалликлари институти қаршисида).
26 — М. Горький проспекти.
32 — Луначарский шоссеси, 301-уй.
33 — Морозов кўчаси, кабель заводи бозори.
34 — Улуғбек посёлкаси, ядро физикаси институти.
37 — 2-Қорасув массиви.

ҲАМЗА РАЙОНИДА

6 — Янгиобод массиви.
25 — Бирлашган кўчаси, автостанция.
52 — Шумилов шаҳарчаси («Мир» ёзги кинотеатри ёнида).
29 — Қурувчилар кўчаси, 38-уй.
39 — 4-турар жой шаҳарчаси, Шолохов кўчаси, 1«а»-квартали.
60 — Лисунов кўчаси (Лисунов номли кинотеатр ёнида).

КИРОВ РАЙОНИДА

7 — Юнусобод массиви, Б—1.
19 — Ж. Обидова кўчаси, 20-уй.
20 — Олой бозори.
27 — Юнусобод массиви, А—3.
46 — Юнусобод массиви, СБ—4А микрорайони.
53 — «ТашГРЭС» микрорайони.

А. ИКРОМОВ РАЙОНИДА

8 — Фарҳод ярмаркаси.
13 — Чилонзор массиви, 24-квартал, 63-уй, 62-квартира.
16 — Чилонзор массиви, 12-квартал, 23-уй; 39-квартира.
17 — Чилонзор массиви, 24-квартал, 15-уй, 24-квартира.
40 — Чилонзор массиви, 14-квартал.
36 — Октябрь массиви, Ибрат кўчаси.
45 — 5-Атоий проезди, 6«а»-уй.
57 — Бирлик массиви, Шароф проезди, 9-уй.
58 — «Октябрь» массиви, Садоқат кўчаси, 2-проезд.

ФРУНЗЕ РАЙОНИДА

12 — Ивановолик тўқувчилар кўчаси (Тўқимачилик комбинати қаршисида).
28 — Первомайск колхоз бозори.
38 — Б. Хмельницкий кўчаси, 67-уй, 8-корпус.
59 — К. Финская кўчаси,
65 — Саломатин кўчаси, 4-тупик.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДА

14 — Чилонзор массиви, 18-квартал, 10«а»-уй, 1-квартира.
15 — Чилонзор массиви, 1-квартал, 1-уй.
41 — Чилонзор массиви, Пионерская кўчаси, 1«а»-уй.
21 — Чилонзор массиви, 20-квартал, С. Сегизбоев кўчаси.
55 — Мевазор маҳалласи, Машраб кўчаси.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИДА

18 — Спутник массиви, Марказ—3, 5-уй.
44 — 1-Сергели массиви.
43 — Сергели массиви, Савдо маркази.
63 — Заречная кўчаси.
64 — Чоштепа кўчаси (54—разъезд).

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Макулатуралар газета, китоб-журнал, рўзғор картони ва ўраш қоғози турларига қараб алоҳида ўрам қилиб боғланган ҳолда, гражданларнинг турар жойларидан қатъий назар жонли навбат тартибида қабул қилинади.

ҲУРМАТЛИ ГРАЖДАНЛАР!

Абонементлар олиш учун қабул пунктларига макулатуранинг уюшқоқлик билан топширилиши адабиётнинг китоб савдоси шохобчаларига тезроқ йўл олишига имкон беради.

Абонементлар олиш масаласи юзасидан 48-04-93 телефон номери бўйича мурожаат қилинг.

«Тошкент шаҳар «ВТОРСИРЬЁ» ишлаб чиқариш-тайёрлов корхонаси.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15/IX да **Севилья сартароши,** 16/IX да **Оққуш кўли,** 17/IX да **Масхарабозлар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 15/IX да **Соқов рицар,** 16/IX да **Аризасига кўра,** 17/IX да **Абу Али ибн Сино.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/IX да **Заҳар ичган даъвогар,** 16/IX да **Тошкентнинг нозанин малинаси,** 17/IX да **Гулсара.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА «Аёл — йиртқичлар даврасида» аттракциони иштирокида Москва цирки артистларининг гастроллари (19.30).

КИНО

15 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ОЛИЙ ТАБАҚАДАГИЛАР» — **Санъат саройи** (катта зал, 16, 17.30, 19.10), **Чайка** (16, 18.30, 21.20; телефон 77-06-20), **Фестиваль** (21.20, телефон 32-78-02) **Дружба** (17.00, 20.00; 18.830, 21.00; Телефон 66-15-75).

«НИЗОМИЙ» — **Санъат саройи** (кичик зал, 17.00, 19.30; Телефон 44-21-75).

«ГРАЧЛАР» — **Ватан** (жуфт соатларда).

«ВАССА» — **Ватан** (21.30)

«ХОН АСПАРУХ» — **Лисунов номли** (17.00, 20.00).

«ДМИТРИЙ II» — **Искра** 18.00, 21.00; телефон 39-14-59).

16 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ОЛИЙ ТАБАҚАДАГИЛАР» — **Санъат саройи** (катта зал, 11.30, 14.00, 16.30, 19.10), **Чайка** (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00; Телефон 77-06-20), **Фестиваль** (21.20, телефон 32-78-02), **Восток** (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00; Телефон 91-14-61), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00; Телефон 33-44-52).

«НИЗОМИЙ» — **Санъат саройи** (кичик зал, 12.00, 14.30, 17.00, 19.30, Телефон 44-21-74).

«ГРАЧЛАР» — **Ватан** (жуфт соатларда).

«ВАССА» — **Ватан** (21.30).

«ХОН АСПАРУХ» — **Лисунов номли** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

«ДМИТРИЙ II« — **Искра** (12.00, 15.00, 18.00, 21.00; Телефон 39-14-59).

ФРУНЗЕ РАЙОНИДАГИ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ТАШКИЛОТЛАРИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

конструкцияларнинг монтажчилари, дурадгор-бетончилар, электр пайвандловчилар, ғишт терувчилар, арматурачилар, электр монтёрлар, слесарлар.

Оилалилар учун уч йил мобайнида уй жой берилади, ёлғиз кишилар ётоқхонадан жой оладилар, ҳаммага бир сутка мобайнида бир марта бепул овқат, уч йил узлуксиз ишлаганидан кейин қўшимча отпуска берилади, қурилишда кўп йил ишлаганлиги учун қўшимча мукофот пули тўланади.

Ушбу адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

ТОШКЕНТ БОЛАЛАР-ЎСМИРЛАР СПОРТ-ТЕХНИКА МАКТАБИ 1983—1984 ўқув йилига МОТОКРОСС, КАРТИНГ, РАДИО БЎЛИМЛАРИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактабга медицина кўригидан ўтган ва умумий жисмоний тайёргарлик бўйича контрол нормативларини топширган 9—11 ёшли ўғил ва қиз болалар қабул қилинадилар.

Мактабга ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак бўлади: мактаб директори номига ариза, ота-оналар ва умумий ўрта таълим мактаблари директорларининг рухсатномаси.

Аризалар 30 сентябргача соат 9.00 дан 18.00 гача ушбу адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 17«а»-уй. Телефон 33-05-94.

М. Қорнёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

19, 20 СЕНТЯБРЬ СОАТ 19.30 да

ТОШКЕНТ 2000 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАНАДИ

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

БУТУНИТТИФОҚ ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИ-КОНКУРСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

ҚИЗЛАРХОН ДЎСТМУҲАМЕДОВА

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Дилором ҚАЮМОВА, Лола ОҚИЛОВА, Райҳон АБДУЛЛАЕВА, Рустам УБАЙДУЛЛАЕВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Программани — Тожиддин АБДУВОҲИДОВ олиб боради.

«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстри — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қодир МЎМИНОВ.

Музика раҳбари — Исматулла РАҲМАТУЛЛАЕВ.

ИШТАҲА ДАСТУРХОН УСТИДА ОЧИЛАДИ

Агарда дастурхонга балиқ консерваларидан тайёрланган газакларни тортсангиз, меҳмоннинг иштаҳаси ўз-ўзидан табиий равишда очилади.

Ловия солиб пиширилган майда сельд балиғи хушхўр ва лаззатлидир. Банкага солинган бу таом тайёр газак бўлиб, агарда уни чиройли ва оқилона безакланса, янада лаззатли бўлади. Майда сельд балиғи сабзавот, ошкўк, пиширилган тухум, майонез, сариқ мой билан тез ҳамоҳанг бўлади.

Хантал қайлали майда балиқли таом лаззатини татиб кўрганмисиз. Бу таомни тайёрлаш жуда осон: икки ош қошиғи ўсимлик мойини олиб, икки ош қошиғида уч процентли сирка билан аралаштирасиз: унга таъбга яраша тайёрлаб қуйилган хантал, мурч, шакар қўшасиз

Хантал қайлали балиқ таом рус миллий пазандачилигида анъанага айланиб кетган. Хантал қайласи балиққа янада хушхўрлик ва лаззат бахш этади. Ошкўклар кўпайган ёз фаслида майда сельд балиғидан газак ва винегретлар тайёрлаш мумкин. Бир неча оддий рецептларни диққатингизга ҳавола қиламиз.

300 г. майда сельд балиғи учун 300 г. кўк пиёз, уч дона янги узилган дуркун бодринг, бир стакан қаймоқ, таъбга яраша хантал олинади. Балиқ, кўк пиёз ва бодрингни майда тўғраб, аралаштирилади. Тайёр бўлган салатга қаймоқ ва таъбга яраша хантал қуйилади. Майонез қуйиш ҳам мумкин. Бу газакни петрушка, укроп ёки таъбга яраша сабзавот билан безаклаш мумкин.

САБЗАВОТГА ЎРАЛГАН БАЛИҚ ТАОМИ

Майда сельд балиғини бўлаклаб, суягини олиб ташлайсиз, майдалаб тўғрайсиз. Тарелкага қайнатилган лавлаги, картошка, тузланган бодринг, пишган тухумни йирик кўзли қирғичдан ўтказиб соласиз. Устига сельд балиғини қўясиз. Яна устидан эса бир қават сабзавот қатламини соласиз. Таомга майонез қўшасиз. Бундан ташқари пиёз ва олма ҳам қўшиш мумкин.

Бундай газакларни ёғли, ёғ қўшилган, томат, сабзавот билан пиширилган балиқ консерваларидан тайёрлаш мумкин.

СКУМБРИЯ, СТАВРИДА, КИЛЬКА, МИНТАЙ, МАЙДА СЕЛЬД —

балиқ консерваларининг номи шунчалар кўпки, натижада улардан янада тўйимли ва ранг-баранг таомларнинг бир неча хилини тайёрлаш мумкин.

БАЛИҚЛАРНИ ҚАНДАЙ ТАНЛАШ ЛОЗИМ?

Газак ва паштетлар учун скумбрия ёки ставрида жуда мос бўлади. Бу балиқ ўз-ўзидан хушхўрдир.

Ёғ қўшиб, димлаб пиширилган скумбрия балиғи — майин, лаззатли хушбўй гаримдори эса янада ёқимли лаззат бахш этади.

Ёғ қўшиб пиширилган табиий скумбрия — консервалар шундай тайёрланганки, улар скумбриядан чиқадиган селнинг ўзида пиширилган. Ана шу балиқнинг хушхўрлигини сақлаб қолиш мақсадида ҳар бир банкачага балиқ бўлаги билан бирга оз миқдорда туз, хушбўй гаримдори, гул барги солинган. Масаллиқларнинг бундай туркуми балиққа янада лаззат бахш этади.

Балиқ консерваларидан тайёрланадиган таомларнинг бир неча рецептини эътиборингизга ҳавола этамиз.

«ЁҒЛИ СТАВРИДА»ДАН ТАЙЁРЛАНГАН ПАШТЕТ

Пишириб олинган пиёз ва тухумни майдалаб тўғрайсиз, балиқни банкадан ағдариб, уни ҳам майда бўлаклаб тўғрайсиз. Ҳаммасини аралаштирасиз, устидан банкада қолган ёғни қуясиз. Таомни ликопчага қўйганингизда устини петрушка ёки укроп билан безаклайсиз.

Масаллиқ учун бир банка консервага уч дона тухум, бир бош пиёз керак бўлади.

«ЁҒЛИ СКУМБРИЯ» САЛАТИ

Қайнатиб пиширилган ва хом сабзавотларни юпқа парраклаб тўғрайсиз; балиқни банкасидан чиқариб оласиз ва уни майда бўлаклаб тўғрайсиз ва устидан майонез қўшасиз, шундан кейин банкада қолган ёғли шўрвани устидан қуясиз. Тайёр бўлган газакни ликопчага солиб, уни балиқ бўлаклари, тухум бўлаги билан безаклайсиз.

Бир банка консерва учун — уч дона қайнатиб пиширилган картошка, икки дона тузланган помидор, бир дона қайнатиб пиширилган сабзи, бир бош пиёз, икки дона пиширилган тухум, 100 грамм майонез керак бўлади.

ШАҲАР ОЗИҚ-ОВҚАТ МАГАЗИНЛАРИ ВА ГАСТРОНОМЛАРИДА ҚУЙИДАГИ БАЛИҚ КОНСЕРВАЛАРИ СОТИЛМОҚДА:

Ёғ қўшиб пиширилган «Атлантика табиий скумбрияси», «Атлантика сардини» (ёғда лаҳмли), «Томат қайлали судак», «Балиқ термаси», «Волна» балиқ паштети, «Сабзаволи балиқ газаги», «Майда сельд балиғи».

ТОШКЕНТ ШАҲАР БОШ САВДО БОШҚАРМАСИ.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

Сизларнинг ҳар бирингиз ҳар ойда квартира, коммунал хизмат, газ, телефон, болалар муассасаларида тарбияланганлиги учун ҳақ ва бошқа тўловларни тўлаш учун омонат кассага кириб турасиз, бунинг учун кўпгина қимматли вақтингизни беҳуда сарфлаб юборасиз.

Омонат кассалари исталган тўловларингиз бўйича албатта сизнинг топшириғингизга биноан корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар билан нақдсиз ҳисоб-китобларни ўзи бажариб қўяди.

Омонат кассалари нақдсиз ҳисоб-китобларни бир марта, шунингдек, сиз бекор қилгунга қадар—узоқ муддат билан ҳам бажаради.

Омонатчи нақдсиз ҳисоб-китоблар тўғрисида омонат кассага шахсан бориб, ёки почта орқали топшириқ бериши ҳам мумкин. Бундай топшириқларни расмийлаштириш учун кераклн бланкаларни исталган омонат кассасидан олиш мумкин.

Омонатчи омонат кассага ўзи борган пайтда унинг ҳисобига ўтказилган барча жамғармаси омонат дафтарчасига ёзиб берилади.

Омонат кассалар орқали нақдсиз ҳисоб-китоблар қилиш — аҳоли учун тўловларнинг бирмунча қулай шакли бўлиб, улар сиз учун тўловларни қабул қиладиган ташкилотлар билан керакли ҳисоб-китобларни қилиш имконини беради, меҳнаткашларнинг шахсий вақтини тежайди ва уларнинг ёнида тўлов ҳужжатларини кўтариб юриш заруратидан халос этади.

СССР ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР БОШҚАРМАСИ.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ГАЗЕТХОНЛАРИГА

«Тошкент оқшоми» газетасига 1984 йил учун обуна давом этмоқда. Газетанинг бир йиллик обуна баҳоси— 7 сўм 80 тийин, ярим йилга— 3 сўм 90 тийин. Обунани «Союзпечать» агентликлари ва бўлимларида, почтамтларда, алоқа бўлимларида, иш ёки ўқиш жойларида матбуотни жамоатчилик асосида тарқатувчилар кўмагида расмийлаштириш мумкин.

Азиз дўстлар! Маълумингиз бўлсинки, 1984 йил учун «Тошкент оқшоми»га обунани бир мунча ошириш кўзда тутилган. Шу кунларда эса «Тошкент оқшоми»га обуна кенг миқёсда олиб борилмоқда. Ўзингиз яшаб турган жойдаги алоқа пунктларида 1984 йил учун обунани расмийлаштириш ишлари қандай ташкил этилган? Шу масала бўйича таклифларингиз борми? Ана шулар ҳақида бизга батафсил ёзиб юборасиз, деган умиддамиз. Бордию, бирор жойда сизга обуна масаласида рад жавобини бергудек бўлишса, бундай ҳолларда қуйидаги телефонлар орқали бизга мурожаат қилишингизни маслаҳат берамиз: **33—58—72, 33—57—02.**

ТВ

15 СЕНТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

19.00 «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Ҳовли тўйи». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм. 20.00 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Спартак» (Москва) —«Хик» (Финляндия). 2-тайм. 20.45 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал «Динамо» (Киев) — «Лаваль» (Франция). 2-тайм. 21.30 «Время». 22.05 «Ҳужжатли экран». 23.05 «Дунё воқеалари». 23.20 «Роман» триоси иштирокида музикали кўрсатув.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Ҳаётга йўлланма». 19.15 Баскетбол бўйича Европа чемпионати. Хотин-қизлар. СССР — ГФР терма командалари. Венгриядан олиб кўрсатилади. 20.00 «Танишинг: чет эл цирки». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Л. Зикина, Г. Хазанов, Н. Брегвадзе, А. Шуров ва Н. Рикунин, В. Гридин, «Россия» ансамбли иштирокида концерт. 21.30 «Время». 22.05 «Жиголо ва Жиголетта». Телевизион бадиий фильм. 22.45 СССР халқ артисти Е. Гоголева А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, Н. В. Гоголь асарларини ўқийди.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Момақаймоқ». Мультфильм. «18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Маккажўхори— комсомол экини». 18.50 «Оталар ибрати — фарзандлар мероси». В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалидан репортаж. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари конференциясининг 25 йиллиги олдидан. «Тирик хотирот». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Тоза қалб уэра». Музикали программа. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.20 «Телевидение экранида биринчи марта». «Қизил бодрезак». Бадиий фильм.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Биографиянинг бошланиши». Телевизион фильм. 19.00 Ўқитувчилар учун консультация. 19.30 Реклама. 19.45 «Менинг эрим, менинг тақдирим». Телевизион фильм. 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Цемент». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (рус.). 21.30 МТ II.

16 СЕНТЯБРЬ — ЖУМА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Айиқча уйғонганда», «Ҳамма гап шляпада», «Воцман ва тўти қуш». Мультфильмлар. 10.20 «Қувноқ стартлар». 11.05 «Саёҳатчилар клуби». 11.55 Халқаро конкурслар лауреати В. Ересько чалади (фортепьяно). 12.45 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Мексика билан учрашув». Киноочерк. 15.50 Гвадалахара шаҳар университети фольклор ансамблининг чиқиши (Мексика).

16.20 «Рус тили». 16.55 «Подмосковье қишлоғининг бугунги ва эртанги куни». 17.25 И. Брамс. Квартет. 3-сибемоль мажор. 18.05 «Ёшлар адреслари». 18.50 И. Кобзон куйлайди. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Пластилиндан ясалган қарға». Мультфильм. 19.40 «Халқ ижоди», Телевизион кўрсатув. 20.25 «Ўтни ўзимизга қаратамиз». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Мелодия» магазинида конкурс». Фильм-концерт премьераси. 22.55 «Дунё воқеалари». 23.10 СССР халқ артисти И. Ильинский совет авторларининг асарларини ўқийди. 24.00 Ўт ўчириш-амалий спорти бўйича СССР чемпионати. Кишинёвдан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.30 «СССР Медицина фанлари Академиясининг сайёр сессияси қатнашчилари — бизнинг меҳмонимиз» (рус.). 19.00 «Нақадар гўзал куй бу...» Тошкент ва Чирчиқ бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Мақомчиларнинг Халқаро симпозиуми олдидан». Музикали кўрсатув. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Дунё воқеалари». 22.35 «Икки солдат қиссаси». Бадиий фильм. 23.55 Янгиликлар.

II

9.00—17.05 МТ II.

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Камалак» ижодкорлари». «Кубань—Россиянинг жавоҳири». Телевизион фильмлар. 19.00 Озиқ-овқат программаси — халқ фаровонлигининг асоси». 19.30 «Такси ҳайдовчилар». Телевизион фильм. 20.00 Янгиликлар. 20.25 «Цемент». Телевизион бадиий фильм. 2-серия (рус.). 21.30 МТ II.

Ўзбекистон Травматология ва ортопедия илмий-текшириш институти коллективи институтнинг бўлим мудири А. З. Зокировга отаси

Зокир ОБИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

5 СЕНТЯБРЬ, 1983 й. Р—07408. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12